

# **biz bize**

20  
2016

ÇBİ Kurumsal Dergisi

**Cumhuriyetimizin 93. yıl dönümünü  
gururla kutluyoruz.**



# GÖREVİMİZ EMNİYETLİ ÜRETİM



Çayeli Bakır  
İşletmeleri A.Ş.



Asıl cevherimiz çalışanlarımız



## bizbize

### Sahibi

Çayeli Bakır İşletmeleri adına  
Iain Anderson

### Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Fatih Koç

### Genel Yayın Yönetmeni

Ceyda Gönül

### Editör

Öykü Yavaş

### Sanat Yönetmeni

Aybike Sezer

### Yapım

Communication Partner

### ÇAYELİ BAKIR İŞLETMELERİ A.Ş.

Genel Müdürlük  
PK.42 Çayeli 53200 RİZE Türkiye  
T: +90 (464) 544 15 44  
F: +90 (464) 544 64 50  
Yerel - Süreli Yayın

# 08

02 » KURUMSAL

07 » BİZDEN HABERLER

10 » KISA KISA

15 » YERALTI SOHBETLERİ

19 » YAKIN PLAN

28 » ARAMIZA HOŞ GELDİNİZ

32 » SAĞLIK

34 » BASINDA BİZ

36 » ÖDÜLLÜ BULMACA



# GÜNDEM

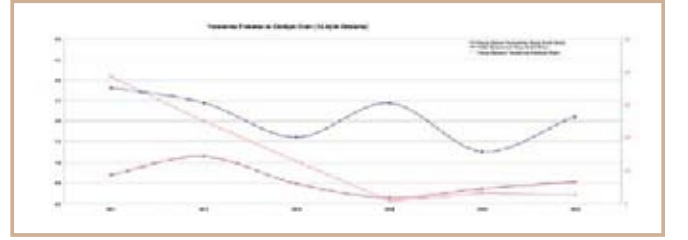
» İain Anderson  
Genel Müdür  
Çayeli Bakır İşletmeleri

## Değerli Çalışanlarımız,

Buradan sizlere ulaşmayı uzun zaman oldu ve paylaşılacak çok şey birikti. Bu uzun süre zarfında hem şirketimizde hem de ülkemizde çok fazla şey yaşandı. Öncelikle Türkiye tarihinin en karanlık gecesi 15 Temmuz 2016 gecesi hayatını kaybeden bütün şehitlerimize Allah'tan rahmet diler, böyle bir geceyi ulus olarak bir daha yaşamamayı temenni ederim. Şunu belirtmek isterim ki şirketimiz, demokratik kurallara ve hukukun üstünlüğüne inanmaktadır.

2015 ve 2016 yılları içerisinde First Quantum'un farklı sahalarında yaya ve araç etkileşimi sonucu dört ölümcül kaza yaşandı. Yaşanan bu üzücü olaylar, bizi kendi sistemimizi gözden geçirmemize sevk etti ve Hayat Kurtaran Kurallarımıza sekizinci kuralın eklenmesine vesile oldu.

**Hareket halindeki bir araç tam olarak durmadan ve operatörü tarafından yaklaşı VE geç işareti verilmeden araç etrafında yürümez YA DA bulunmaz.**

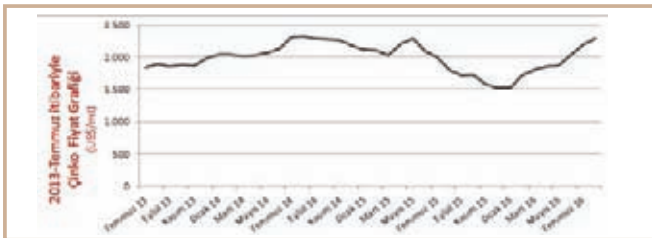
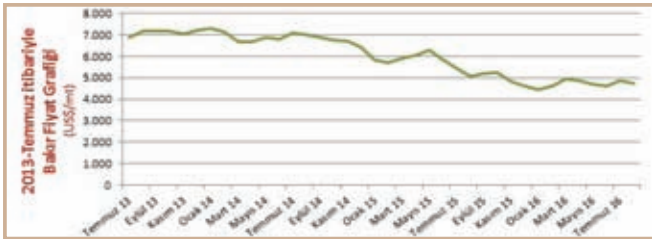


Bu kuralın eklenmesi sonrasında çalışanlarımızın, operatörlerin kör noktalarını daha iyi anlamaları ve operatörlerle daha iyi empati yapabilmeleri amacıyla toolbox toplantılarımızda bu konu işlendi ve her bir çalışanımız, operatör koltuğuna oturarak kör noktaları yerinde deneyimleme fırsatı buldu. Eğitimler sonrasında sizlerden gelen bildirimler de operatörlerin görüş açılarının oldukça dar olduğunu destekler yöneydi.



Hepimizin bildiği gibi uzun zamandır metal fiyatlarında ciddi düşüşler yaşanıyor. Metal fiyatlarındaki düşüşle birlikte, maden ömrünün sonuna yaklaşırken tenörlerimiz ve dolayısıyla metal üretimimiz de düşüyor. Maden fiyatlarındaki bu düşüşü kontrol edemeyiz ancak maliyetlerimizi kontrol etmek bizim elimizde. Rekabetçi piyasa koşullarında hayatta kalabilmek için maliyetlerimizi kontrol altında tutmamız gerekiyor. Özellikle son bir yıldır hepimiz maliyet azaltma konusuna daha çok odaklandık. Bu vesileyle maliyet azaltıcı tedbir önerilerinde bulunan ve bu yeni ortama adapte olma konusunda zorlanmayan bütün çalışanlarımıza canı gönülden teşekkür ederim. Bu çabaların bir sonucu olarak her bölüm kendi bütçe hedeflerinden ciddi oranda tasarruf sağlamış oldu ve bu durum, rekabetçi piyasa koşullarında ayakta kalabilmemizi kolaylaştırdı. Değişen koşullara ayak durabilmek ve geleceğimiz için önümüzdeki yıllarda da maliyet azaltma konusundaki odağımızı, farkındalığımızı ve heyecanımızı artırarak sürdürmemiz gerektiğini unutmamalıyız. Çayeli Bakır olarak maliyet tasarrufu konusunda elde ettiğimiz bu başarı; bir ekip olarak aynı yöne doğru kürek çektiğimizde varış noktasına ulaşabileceğimizin en büyük göstergelerindendir. Başarıya ulaşmak için iyi bir takım oyunu gereklidir ve ekibinizle birlikte hareket ettiğiniz süreçte koşullar çok zor olsa bile motivasyonunuzu koruyabilirsiniz.

**“Eğer herkes birlikte hareket ederse; başarı zaten kendiliğinden gelir.” Henry Ford**



Çalışma arkadaşlarımız ve paydaşlarımızla nasıl bir ilişki kurmamız gerektiğini belirlemek ve ortak bir iş kültürü oluşturup aramıza yeni katılan arkadaşlarımıza da bu kültürü miras bırakabilmek için yakın bir zaman önce yönetim ekibimiz liderliğinde farklı bölümlerden rastgele seçilmiş çalışanlarımızın da dâhil olduğu bir çalıştay yapıldı. Bu çalıştayda, Çayeli Bakır İşletmeleri'nin değerleri belirlendi. Yakın bir zaman içerisinde bu değerlerimizi şirketimizin farklı yerlerinde görmeye başlayacaksınız. Çayeli Bakır İşletmeleri'nin çalışanları olarak yaptığımız işlerde ve kurduğumuz ilişkilerde bu değerleri referans almalı ve her birimiz, bu değerler doğrultusunda ortak bir kültür oluşturmaya gayret göstermeliyiz. Bir futbolcunun giydiği forma, nasıl ki onun hangi takıma ait olduğunu gösteriyorsa bu altı değer de Çayeli Bakır çalışanlarının forması gibi olmalıdır.

Çayeli Bakır İşletmeleri olarak sponsorluk desteği sağladığımız Hamit Bostancı Eğitim ve Kültür Merkezi'nin açılışını, 17 Haziran Cuma günü Ak Parti Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Hayati Yazıcı, Rize Valisi Erdoğan Bektaş, Rize Belediye Başkanı Reşat Kasap, Çayeli Kaymakamı Turgay Ünsal, Ça-


yeli Belediye Başkanı Atilla Esmen ve Madenli Belediye Başkanı Necip Yazıcı'nın katılımlarıyla yaptık. 2004 yılında, yeraltında geçirdiği elim bir kaza sonucu hayatını kaybeden çalışma arkadaşımız Hamit Bostancı'nın anısını yaşatabilmek için ismini, Kültür Merkezi'ne vermeyi ailesine teklif ettik. Teklifimizi kabul ettikleri için Bostancı ailesine şükranlarımı sunmak isterim. Hamit Bostancı'nın ismini yaşatmaya ve Madenli Beldesi'ne böyle bir eser kazandırmaya sağladığımız katkının gururunu ve mutluluğunu burada sizlerle paylaşmak isterim. Bu vesileyle Hamit Bostancı Kültür Merkezi'nin yapımına öncülük eden ve hızla tamamlanmasını sağlayan Madenli Belediye Başkanımız Necip Yazıcı başta olmak üzere tüm emeği geçenlere teşekkür eder ve merkezin tüm Madenli halkına hayırlı olmasını dilerim.

Son olarak şunları söylemek isterim; Çayeli Bakır mükemmel çalışanlara sahip başarılı bir şirket ancak başarılarımız konusunda mütevazı olmalı ve ileride elde edeceğimiz başarıları ket vurmamalıyız. Yüksek çalışma standartlarımızı ve motivasyonumuzu koruyarak ve "En iyisi Budur." demek yerine "Daha İyisini Yapabiliriz." diyerek çalışmalarımızı sürdürmeliyiz. 2016 yılının sonuna yaklaşırken yılın geri kalan kısmında da emniyetli bir çalışma ortamı oluşturma konusundaki odağınızı korumaya devam ediniz. Verimli bir iş gününün ardından emniyetli bir şekilde evinize ve sevdiklerinize dönmeniz, her şeyin üstünde gelmektedir.


**Hepinize emniyetli çalışmalar dilerim.  
Kolay gelsin.**

## ŞİRKETİMİZİN DEĞERLERİ


Biz ÇBİ'de her zaman;




Hatalarımızdan ders alır ve çalışmalarımızı iyileştirmek için sürekli çabalarız.  
**Sürekli Gelişim**




Somut sonuçlar elde etmeye odaklanınız.  
**Başarı**




Ön yargılarımızı bir kenara koyar ve şirketimiz için en iyisini yapmanın içinde birbirimize güveniriz.  
**Ekip Çalışması**



Dürüstlüğümüzden, değerlerimizden ve etik kurallardan ödün vermeden verdığımız sözleri tutarız.  
**Güvenlilik**





Başarılarımızdan bahsederken mütevazı olmaya çalışınız.  
**Alçakgönüllülük**



İnsanlara, doğaya, fikirlere, yasalara ve kurumlara saygı gösteriniz.  
**Saygı**

Iain Anderson  
Genel Müdür ve Yönetim Kurulu Üyesi





## Yetenek Yönetimi'nde Bu Sayı

»» Yetenek Yönetimi Programı'na seçilen üç arkadaşımız Hamit Özen, İzzet Tekin ve Özgür Kahraman'ı daha yakından tanımak istedik. Kendilerini anlatan ve az bilinen yönlerini bizimle paylaşan arkadaşlarımız, programı değerlendirdiler ve maliyet tasarruf kültürünü şirket içerisinde nasıl sürdürülebilir kılacağımızı ve bireysel olarak nasıl katkı sağlayabileceğimiz konusunda görüşlerini aktardılar. ««



**Özgür Kahraman**  
Vergi Uygunluk Şefi

1980 Bursa doğumluyum. Aslen İnegöllüyüm. Hayatımın ilk sekiz yılını babamın görevi dolayısı ile Bursa'nın çeşitli köylerinde geçirdim. İlkokul üçüncü sınıfa başlamadan önce İnegöl'e taşındık ve ilkokul, ortaokul ve liseyi burada tamamladım. Üniversite eğitimimi ise İstanbul'da yaptım ve Boğaziçi Üniversitesi İşletme Bölümü'nden mezun oldum. Mezuniyetten sonra önce askerliğimi yaptım, daha sonra uluslararası bir denetim mali müşavirlik şirketi olan Ernst&Young firmasının İstanbul ofisinde Vergi Denetimi ve Danışmanlığı bölümünde hizmet vermeye başladım. Burada sekiz yıl kadar çalıştım, son üç yılında da Vergi Müdürü olarak görev yaptım. Daha sonra LC Waikiki şirketinde, (sırasıyla Uluslararası Tedarik Zinciri ve Mali İşler Departmanlarında) bir yıl kadar çalıştıktan sonra Çayeli Bakır'dan teklif aldım ve 24 Haziran 2013 tarihinde Vergi Uygunluk Şefi olarak işe başladım.

Çayeli Bakır'da çalıştığım süre içerisinde hem vergi hem muhasebe hem de finansal raporlama konularında sorumluluk üstlendiğim için çok yoğun bir çalışma tempom oldu. Bu tempo dışında fırsat buldukça gezmeyi ve özellikle de yurt dışına seyahat etmeyi, yeni coğrafyalar ve kültürleri tanımayı severim.

Az bilinen bir özelliğim olarak; eskiden iyi bir satranç oyuncusuydum. Ortaokul, lise ve üniversite turnuvalarında bireysel ve takım olarak derecelere sahibim. Üniversitedeyken iki yıl kadar satranç kulübü başkanlığı yaptım ve o zamanlar satranç tahtasına bakmadan körleme satranç oynatabiliyordum.

Ayrıca; sayısal ve analitik bir insan olarak taninsam da aynı zamanda sair ruhlu bir insanım diyebilirim. Zaman zaman kısa şiirler ve mâniler yazarım. Türk Sanat Müziği hastasıyım. Özellikle bu müzik türünde yazdığım şarkı sözlerim de var.

Programa bu yıl katıldım. Gördüğüm kadarı ile şirket için gelecek vaat eden çalışanların yetkinliklerinin belli bir program dâhilinde geliştirilip uzun vadede şirkete ve kendilerine katma değer sağlamlarını amaçlayan bir program... Şirketimizin geçen yıl uygulamaya koymuş olduğu sıkı maliyet tasarrufu tedbirleri ile madden ömrünün sonlarına yaklaşmış olmamız gerçekleri göz önüne alındığında bu program için hâlâ ciddi anlamda kaynak ayrılıyor olmasını çok önemli buluyorum.

Diğer taraftan, programın sadece kilit yetenek olarak seçilen çalışanlar için uygulanmasını değil de, daha geniş bir tabana yayılmasını arzu ederdim.

Bu anlamda, mesela program içindeki davranış ve yetkinlik geliştirme eğitimlerinin özellikle işe yeni başlayan çalışanlar için (ve gerektiğinde diğer çalışanlar için de) uygulanmasının Çayeli Bakır için faydalı olacağını düşünüyorum.

Maliyet tasarruf kültürünün sürdürülebilir olması için önce ekibin her üyesinin maliyet tasarruf bilincine sahip olması gerekir diye düşünüyorum. Bu bilinc olmadıktan sonra yapılan tasarruflar uzun vadeli ve kalıcı olamayacaktır. Tasarruf bilincinin sağlanabilmesi için de en etkin yolun, çalışanlara bu konuda neler yapmaları gerektiğini söylemekten ziyade, her çalışana tek tek sorumluluk verilmesi ve belli sorumlulukları üstlenmelerinin sağlanmasından geçtiğine inanıyorum. Bu anlamda örnek vermek gerekirse, her departmanda maliyet tasarrufu ekipleri kurulabilir ve buradaki sorumluluklar periyodik olarak gerçekleştirilecek rotasyonlar dahilinde bütün departman çalışanları ile paylaşılabilir.

Diğer taraftan, maliyet tasarrufu için bireysel olarak da çok şeyler yapabiliriz ancak yukarıda değindiğim gibi kilit nokta yine çalışanın tasarruf bilincine sahip olması. Bu bilince sahip olunduktan sonra hiç umulmadık alanlarda bile tasarruf sağlanabilir diye düşünüyorum.



**Hamit Özen**  
İş Sağlığı ve Güvenliği Şefi

1969 yılında Çayeli’nde doğdum. 1994 yılında Çayeli Bakır İşletmeleri’nde işe başladım. Şirket genelinde 1996 yılına kadar farklı kademelerde görev almakla beraber İSG Bölümü’nde başladığım iş güvenliği çalışmaları bu güne kadar devam etti. 2013 yılı Aralık ayında A sınıfı İş Güvenliği Uzmanlığı lisansını aldım ve halen İş Sağlığı ve Güvenliği Şefi olarak çalışmaya devam etmekteyim. Bilgiyi paylaşmak, benim esas felsefemi oluşturmaktadır. Bu kapsamda üniversitelerde çok kez İSG Kültürü Gelişimi, Acil Durum Yönetimi gibi konularda konferanslar verdim. Çoğu insan, beni doğada görmez ancak gözden irak yerlerde zaman

geçirmeyi ve fotoğraf çekmeyi çok severim. Arşivimde 10000’e yakın doğa fotoğrafı mevcuttur.

Yetenek Yönetimi Programı’na katılmak, kişiye ekstra bir şirket bağlılığı ve kendini geliştirme fırsatı sunmaktadır. Programda asıl olan, fırsatları iyi değerlendirerek işletmeye katkıda bulunmaktır. Programın bana sağladığı artılardan en önemlisi ise kişisel gelişimden elde ettiğim kazanımların, çalışan sağlığının geliştirilmesine ve şirket genelinde İSG kültürünü daha ileriye taşınmasına fırsat oluşturmasıdır. Bu fırsatların çıktısı olarak da daha emniyetli, verimli ve

sürdürülebilir bir yapıya katkı sağlamaktır.

Maliyet tasarrufu kültürü, kişinin kendisinde başlar diye düşünüyorum. Şirket çalışanları olarak baktığımızda aslında aylık kazançlarımız, yaşamımızı idame ettirmek için bizim bireysel bütçelerimizdir.

Nasıl ki kazançlarımızdan tasarruf etmek için israftan kaçınarak birikim yapıyor ve bunu yatırıma dönüştürüyorsak; bu bilinçle hareket ederek işyerinde de bize verilen çalışma süreleri ile makina ve ekipmanları verimli kullandığımızda daha üretken ve az maliyette iş yapmamız mümkün olacaktır.



**İzzet Tekin**  
Şef Jeoloji Mühendisi Vekili

1984 yılında Ankara’da doğdum. İlk, orta ve lise öğrenimimi Ankara’da tamamladıktan sonra 2007 yılında Hacettepe Üniversitesi Jeoloji Mühendisliği Bölümü’nden mezun oldum. Bir buçuk yıl Gama Güç Sistemleri’nin Ürdün’deki su iklim sistemi projesinde Sondaj Süpervizörü olarak çalıştım ve 2011 yılında ÇBİ’ye katıldım. Bugüne kadar Jeoloji Bölümü bünyesinde, maden arama faaliyetleri, jeolojik blok model ve kaynak kestirimi üzerine çalıştım ve hâlihazırda Şef Jeoloji Mühendisi olarak çalışmaya devam ediyorum.

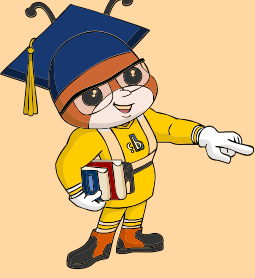
Yetenek Yönetimi Programı’nın, gerek ÇBİ’deki operasyonların gelecekte de başarılı bir şekilde devam edebilmesi, gerekse çalışanların mevcut bilgi, beceri ve deneyimlerini geliştirebilmeleri için fırsatlar sunması bakımından önemli olduğuna inanıyorum.

Maden ömrünün sonuna yaklaşırken, çıkardığımız cevherin metal içeriği önceki yıllara göre oldukça azaldı. Bununla birlikte, metal fiyatlarındaki düşüş de şirketin

ekonomik durumunu olumsuz etkiledi. Bu şartlar altında operasyonu sürdürülebilir kılabilmek için kaynaklarımızı artık çok daha verimli kullanmak ve her alanda gereksiz tüketimi önlemek durumundayız. Bunun için, bireysel olarak her birimiz çalışma alanlarımızda sorumluluk olarak gereksiz elektrik, su, akaryakıt ve sarf malzemesi tüketimini engelleyebilir, iş gücünün etkin şekilde kullanılmasını sağlayabilir ve böylece maliyetlerin azaltılmasına katkı yapabiliriz.

# ŞİRKETİMİZİN DEĞERLERİ

Biz ÇBİ'de her zaman;



Hatalarımızdan ders alır ve çalışmalarımızı iyileştirmek için sürekli çabalarız.  
**Sürekli Gelişim**



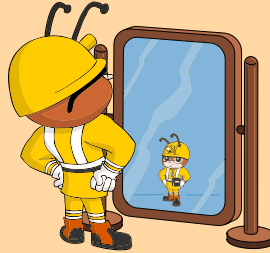
Somut sonuçlar elde etmeye odaklanırsınız.  
**Başarı**



Ön yargılarımızı bir kenara koyar ve şirketimiz için en iyisini yapmanın izinde birbirimize güveniriz.  
**Ekip Çalışması**



Dürüstlüğümüzden, değerlerimizden ve etik kurallardan ödün vermeden verdiğimiz sözleri tutarız.  
**Güvenilirlik**



Başarılarımızdan bahsederken mütevazı olmaya çalışırız.  
**Alçakgönüllülük**



İnsanlara, doğaya, fikirlere, yasalara ve kurumlara saygı gösteririz.  
**Saygı**

Iain Anderson  
Genel Müdür ve Yönetim Kurulu Üyesi

### Kanada Madenciler Derneği'nden Firmamıza Gurur Verici Ödül



Kurumsal Sosyal Sorumluluk alanında Kanada Madenciler Derneği tarafından Sürdürülebilir Madencilığe Doğru Liderlik Ödülü'ne layık görüldük. **Kanada dışında ilk kez verilen bu ödül;** "Sürdürülebilir Madencilığe Doğru" standartları altında; İş Sağlığı ve İş Güvenliği, Yerel Halkla İlişkiler ve Sosyal Yardım, Kriz Yönetimi, Maden Atıkları Yönetimi, Biyolojik Çeşitliliğin Korunması Yönetimi, Enerji Kullanımı ve Sera Gazı Emisyonları Yönetimi olmak üzere 23 kritere göre değerlendirildi.

Kanada Madenciler Derneği Başkanı ve CEO'su Pierre Gratton'un takdim ettiği ödülü firmamız adına İSG Çevre ve Güvenlik Müdürü Mehmet Eğriboynoğlu aldı. Bu başarıyı Türkiye'ye getirmenin haklı gururunu ve sevincini yaşıyoruz.



### Yine Fark Yarattık!

Peryön (Türkiye İnsan Yönetimi Derneği) tarafından 27 Mayıs Cuma günü İstanbul'da düzenlenen ödül töreninde, "İç İletişimle Kültürel Dönüşüm" projesiyle firmamız, Fark Yaratan İK Projeleri kategorisinde Başarı Ödülü'ne layık görüldü.

### Çayeli Bakır'dan Yeni Mahalle'ye Yeni Oda

Madenli'de sosyal altyapıyı güçlendirme amacıyla gerçekleştirdiğimiz kurumsal sosyal sorumluluk çalışmalarımıza bir yenisini daha ekledik. Madenli'ye bağlı 10 mahallenin her birinde mahalle odası kurma programı çerçevesinde iş birliği yaptığımız Madenli Belediyesi, Yeni Mahalle'de bir mahalle odası kurulmasına destek oldu. Odanın açılışı, 25 Mayıs Çarşamba günü Madenli Belediye Başkan Vekili Ercan Kolcuoğlu, Genel Müdürümüz İain Anderson, Yeni Mahalle muhtarı Sabri Aslan, Çayeli Bakır İşletmeleri yöneticileri ve çalışanları ile mahalle muhtarlarının katılımıyla gerçekleşti.



## Firmamızın Finansman Desteği Sağladığı Hamit Bostancı Kültür Merkezi Açıldı



2004 yılında yeraltında yaşanan elim bir kaza sonucunu hayatını kaybeden Hamit Bostancı'nın anısına firmamızın finansman desteğiyle Madenli Beldesi'nde yapılan Hamit Bostancı Kültür Merkezi'nin açılışı, 17 Haziran Cuma günü Ak Parti Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Hayati Yazıcı, Rize Valisi Erdoğan Bektaş, Rize Milletvekilleri Hikmet Ayar ve Hasan Karal, İl Jandarma Alay Komutanı Semih Coşkun, Rize Belediye Başkanı Reşat Kasap, Çayeli Kaymakamı Turgay Ünsal, İl Emniyet Müdürü Adem Çakıcı, Çayeli Belediye Başkanı Atilla Esmen, Ardeşen Belediye Başkanı Hakan Gültekin, Madenli Belediye Başkanı Necip Yazıcı, Ak Parti İl Başkanı Muhammet Avcı, Çayeli İlçe Başkanı Ali Kar ve Genel Müdürümüz İain Anderson'ın katılımlarıyla yapıldı.



Firmamızın, Hamit Bostancı Kültür Merkezi'nin yapımına sunduğu destek ve katkılardan ötürü Genel Müdürümüz İain Anderson'a, Ak Parti Genel Başkan Yardımcısı ve İstanbul Milletvekili Hayati Yazıcı tarafından teşekkür plaketi verildi.



### Türkiye İhracatçılar Meclis'i Tarafından Davet

Türkiye İhracatçılar Meclis'i tarafından 10 Ağustos Çarşamba günü Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde organize edilen ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ihracatçıları kabul ettiği davete, Doğu Karadeniz İhracatçılar Birliği Yönetim Kurulu Üyesi sıfatıyla Finans ve Ticaret Müdürümüz Ali Can da katıldı.

### Yetenek Yönetim Programı'nın Yeni Üyeleri Belli Oldu

Yetenek Yönetim Programı'na katılan yeni kilit yeteneklerimiz; İzzet Tekin, Özgür Kahraman, Kemal Karaoğlu ve Hamit Özen'i tebrik ediyor, başarılarının devamını diliyoruz.



Kemal Karaoğlu



İzzet Tekin



Özgür Kahraman



Hamit Özen

### Turnuvanın Kazananı Bu Yıl da Deliciler



Deliciler

Her sene Mayıs ayında düzenlenen ÇBİ Futbol Turnuvaları'nda bu yıl da geçen senekiler gibi birbirinden çekişmeli maçlar oynandı ve çalışanlarımız profesyonel futbolculara taş çıkarttı. Deliciler birinciliği korurken; Shaft ikinci, Mill ise üçüncü oldu.



Shaft



Mill ve Hızlı ve Öfkeli

### Rize Eski Valisi Ersin Yazıcı'dan Teşekkür Ziyareti



Ersin Yazıcı, Iain Anderson, Nurettin Dirican

Rize Eski Valisi Ersin Yazıcı ve Rize Defterdarı Nurettin Dirican, 27. Dönem Vergi Haftası etkinlikleri kapsamında 2015 yılında verilen beyannamelere göre en yüksek gelir beyan eden ve ilk 10'da yer alan vergi rekortmeni mükelleflerini ziyaret ederek teşekkür belgelerini takdim ettiler. Bu bağlamda 1 Mart Salı günü firmamızı ziyaret eden Rize Valisi Sayın Ersin Yazıcı, teşekkür belgesini Genel Müdürümüz Iain Anderson'a takdim etti.



### 4 Aralık Madenciler Günü'nde Sürpriz İkrâm!

Çalışanlarımızın Madenciler Günü'nü, yemekhane çıkışı kestane ikram ederek kutladık.

### Rize'nin İhracat ve Vergi Rekortmeni Çayeli Bakır!



Firmamıza, Rize'nin İhracat ve Vergi Rekortmenliği Ödülü, 20 Mayıs Cuma günü Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan tarafından verildi.



### İLO ve ÇSGB Tarafından Yapılan Çalıştaya Özel Sektörü Temsilen Firmamız Davet Edildi

17 Kasım 2015 tarihinde Ankara'da İLO (Uluslararası Çalışma Örgütü) ve ÇSGB (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı) tarafından yapılan "İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarının Kayıt ve Bildirimi" konulu çalıştaya, özel sektörü temsilen sadece firmamız davet edildi. Bu önemli buluşmaya, firmamızı temsilen İSG Çevre ve Güvenlik Müdürümüz Mehmet Eğriboyunoğlu katıldı.



### Kadınlar Alışverişte!

8 Mart Dünya Kadınlar Günü'nde öğleden sonra idari izinli sayılan kadın çalışanlarımız, kendilerine tahsis edilen bir araçla Trabzon Forum Alışveriş Merkezi'ne gidip keyifli vakit geçirdiler.

## Çalışan İlişkileri Bölümü İftarda Yer Altındaydı!



Ramazan ayında yer altında çalışanlarla iftar yapmayı gelenek haline getiren Çalışan İlişkileri Bölümü'müz, bu sene de 27 Haziran Pazartesi günü geleneği bozmadı, lezzet ve şükran dolu anlar yaşandı!



## Çocuklarla Sinema Coşkusu!

"Enerji Tasarrufu" konulu resim yarışmasına katılan çocuklarımıza ve ailelerine sinema bileti hediye ettik. 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı'nda gerçekleşen etkinliğimizde, keyifli ve gülümseten anlarda birlikteydik!



## Eşler İçin Yeraltı Turları Tam Gaz Devam Ediyor!

2015 yılından bu yana her ayın son Cuma günü düzenlediğimiz, eşler için yeraltı turunun sonuncusunu 9 Ekim Cuma günü organize ettik. İleriye dönük başvurularınız için İç İletişim Koordinatörümüz Ceyda Gönül ile irtibata geçebilirsiniz.



Soldan Sağa; Teoman Eren, Ahmet Sönmez, Nihan Arslan, Cenap Yavaş, Muhammet Durmuş, Ali Ağaoğlu, Gönül Uluğtan, İain Anderson

## Türkiye'nin ISO 5001 Sertifikalı İlk Maden Firması Çayeli Bakır İşletmeleri

Sektöründe bir ilke daha imzasını atan firmamız, ISO 5001 sertifikasını almasıyla Türkiye'nin bu yetkinliğe sahip tek maden firması olma özelliğini kazandı. Bu sertifikayla, çalışanlarımızın birkaç yıldır yürüttüğü enerji verimliliği yöntemleri tescillenmiş oldu. 24 Haziran Cuma günü sahamızda yapılan bir törenle, ailemizi temsilen Enerji Yönetimi Ekibi'mizin üyelerine sertifika verildi.



## Üniversite Öğrencilerinden Teşekkür Ziyareti



Firmamızın, Madenli Beldesi'nde ikamet eden üniversite öğrencilerine verdiği bursa teşekkür etmek için üniversite öğrencilerini temsilen bir grup ve Madenli Belediye Başkanı Necip Yazıcı, 26 Şubat Salı günü sahamızı ziyaret ettiler.

## Yönetim Ekibimizden Plaket Alan Arkadaşlarımız



Iain Anderson, Sadık Tüylüoğlu



Iain Anderson, İdris Yazıcı, Mustafa Karaoğlu, Metehan Murat Mete

Tehlikeli İşi Reddetme Politikamıza uygun davranarak tehlikeli işi reddeden Sadık Tüylüoğlu'na, 22 Mart Salı günü Genel Müdürümüz Iain Anderson tarafından plaket layık görüldü.

Yeraltındaki bir aynada oluşabilecek göçüğü önlemek için gösterdikleri çabalardan ötürü Maden Eğitmcileri İdris Yazıcı ve Mustafa Karaoğlu'na, 26 Nisan Salı günü Genel Müdürümüz Iain Anderson tarafından plaket sunuldu.

Yeraltı kamyonlarında, vites sistemi dizaynındaki eksikliği ve hatalı kullanımı gündeme getirmesi sayesinde, ciddi sonuçları olabilecek kazaları önlemeyi ve tamir maliyetlerini azaltmayı sağlayacak modifikasyonları hayata geçirmesi sebebiyle 6 Eylül Salı günü Eyüp Yılmaz'a, Genel Müdürümüz Iain Anderson tarafından plaket takdim edildi.



Iain Anderson, Eyüp Yılmaz, Gönül Uluğtan

## Genel Müdür Bilgilendirme Toplantıları Yapıldı

Her altı ayda bir bütün çalışanlarımıza yönelik yapılan Genel Müdür Bilgilendirme Toplantıları 19-28 Temmuz tarihleri arasında gerçekleşti. Her toplantıda olduğu gibi bu toplantının da açılış konusu emniyet performansımız oldu.



## Geleceğin Cevherlerine Madencilik Anlatıldı

Maden Mühendisi olarak görev yapmakta olan Cenap Yavaş, 4 Aralık Madenciler Günü'nde Çayeli Şahika Koleji'ne gidip çocuklara madencilikle ilgili sunum yaparak bilgi verdi.

### Ödüllü Bulmacanın Kazananı Belli Oldu

Bir önceki sayımızda yer alan ödüllü bulmacanın kazananı yapılan çekiliş sonucu belirlendi. 1 Eylül Cuma günü Çalışan İlişkileri Müdürümüz Fatih Koç, Kadir Öztürk'e ödülünü takdim etti.



### Rize Çay ve Yaz Sporları Festivali'ne Sponsor Olduk

19 Ağustos Cuma günü başlayıp, 28 Ağustos Cumartesi günü biten ve bu yıl 5. 'si düzenlenen Rize Çay ve Yaz Sporları Festivali'ne firmamız da sponsorluk desteği verdi.

### Rize Valisi Bektaş'ı Sahamızda Ağırladık

Rize Valisi Erdoğan Bektaş 7 Eylül Salı günü sahamızı ziyaret etti. Bektaş, 600 metre derinlikteki yeraltı operasyonlarımızı yerinde inceledi ve ziyaret sırasında kamu hizmetlerine verdiği destekler için firmamıza plaket verdi.



GENEL MÜDÜR'DEN MESAJ;

"ŞİRKET SENSİZ DEVAM EDEBİLİR AMA

**AİLEN  
SENSİZ  
OLMAZ!"**

**EMNİYETLİ ÇALIŞ!**



Çayeli Bakır  
İşletmeleri A.Ş.



Asıl cevherimiz çalışanlarımız

»» 6 Eylül Salı günü 8/16 vardiyası boyunca yeraltında çalışanlarımızla buluştuk ve onlarla, yeni eklenen sekizinci Hayat Kurtaran Kuralımız, bireysel olarak nasıl tasarruf sağlayabileceğimiz ve yeraltı haftalık çalışma saatinin 45 saatten 37,5 saate indirilmesinin sosyal hayatlarını nasıl değiştirdiği konuları üzerine sohbetler ettik. ««



**Ahmet Marangoz**  
Yeraltı Mekanik

**“Hareket halindeki bir araç tam olarak durmadan ve operatörü tarafından yaklaşıp VE geç işareti verilmeden araç etrafında yürümez YA DA bulunmayız.” Bu kuralın eklenmesiyle sekiz adet Hayat Kurtaran Kuralımız oldu. Yeni eklenen bu kuralı, bir yeraltı çalışanı olarak siz nasıl değerlendiriyorsunuz?**

12 yıldır Çayeli Bakır’da çalışıyorum. Bana sorarsanız, geç uygulanmaya alınmış bir kural. Gerçi biz bu uygulamayı yeraltında zaten yapıyorduk ancak Hayat Kurtaran Kurallarımıza eklenmesi çok iyi oldu. Yeraltında bazı lokasyonlarda yürümek durumunda kalıyoruz ve bazı alanlar dar olduğu için kamyon gibi büyük araçlarla karşılaşıldığında sıkıntı olabiliyor. Kamyon gibi büyük araçların görüş mesafeleri gerçekten çok dar. Bu yeni kurala ilgili yer üstünde yaptığımız eğitimde bunu bir kez daha anladım. Kamyon gibi büyük araçlarda yayayı görebilmen için yayanın en az 20 metre

uzağında olmamız lazım ancak yeraltında böyle bir mesafe zaten yok. İşte bu yüzden bu uygulamanın bir kural olarak getirilmesi gerçekten çok iyi oldu aksi halde sonuçları çok büyük olan kazalar yaşanabilirdi.

Ayrıca yeraltında trafiğin yoğun olduğu yerlerde kamyon gibi büyük araçlarla karşılaştığımızda kendimizi bu araçların operatörlerine göstermek gerçekten çok zor olabiliyor. Bu makinelerin zaten çalışırken çıkarttıkları ses yüksek, bir de operatörler çalışırken kulaklarını korumak için kulaklık takıyorlar. Aracın farlarıyla ya da kişisel lambalarımızla operatöre kendimizi göstermeye çalışıyoruz ancak operatör bunu göremeyebiliyor. Araçların kornaları da operatörleri uyarmak için yetersiz kalabiliyor. Bu yüzden hafif araçların korna sesinin desibeli artırıldı ancak yine de büyük araçlarla karşılaştığımızda çok dikkatli olmalıyız. Bu sebeplerden dolayı bu uygulamanın bir kural olarak getirilmesi bence çok yerinde oldu.

**Daha önceleri bir hafta beş gün çalışıp bir gün tatil; diğer hafta ise beş gün çalışıp iki gün tatil yapılırken; yeraltında çalışma saatinin haftalık 37,5 saate düşürülmesi sonucu artık hep beş güne iki gün tatil veriliyor. Sürekli olarak iki gün tatil olmasının sosyal hayatınızda nasıl değişikliklere vesile oldu?**

Eskiden bir gün iznimiz varken izin dönüşü özellikle 24:00/08:00 vardiyasına başlamak gerçekten çok zor oluyordu. İki gün tatil olması gerçekten bizim için çok iyi oldu. Daha çok dinlenebiliyoruz. Yıllık sabit vardiya sisteminin getirilmesi yani ne zaman hangi vardiyada olacağımızı bilmem de sosyal hayatımda plan yapmamı kolaylaştırdı. İki günden birini muhakkak kendime ayırıyorum ve dinleniyorum. Diğer günde de ailemle, arkadaşlarımla vakit geçiriyorum ve hobilerime zaman ayırıyorum.

**Bu hobileriniz nelerdir mesela?**

Yazın balık tutmayı çok seviyorum ama genel olarak en büyük hobim orijinal araçların birebir maket modelleriyle vakit geçirmek.



**Ahmet Şişman**  
Madenci

**Bir yeraltı çalışanı olarak siz, yeni eklenen Hayat Kurtaran Kuralımız hakkında neler söylemek istersiniz?**

Yeraltı çalışanları bu durumun zaten farkındalar ve kuraldan önce de zaten bu şekilde davranıyorlardı, ancak bunun bir kural olarak getirilmesi tabii ki çok daha iyi oldu.

**Yeraltı çalışma saatlerinin haftalık 37,5 düşmesi ve tatil günlerinin hep iki gün olması konusunda ne düşünüyorsunuz?**

Dinlenmek için kendimize daha çok zaman ayırabiliyoruz. Bir gün dinlenip, ertesi günümü sosyal hayatıma ayırabiliyorum.

**Neler yapıyorsunuz boş zamanlarınızda?**

Ben daha çok doğada vakit geçirmeyi seviyorum. Dağlara ve yayalara çıkıyorum.



**Cebrail Çavuşoğlu**  
Madenci

**Cebrail Bey, uzun yıllardır yeraltında çalışan birisi olarak siz, yeni eklenen sekizinci Hayat Kurtaran Kural hakkında ne düşünüyorsunuz?**

Galeride büyük araçlara yeterince görüş mesafesi sağlayacak alan olmadığı için bu kuralın da Hayat Kurtaran Kurallar'a eklenmesi bence isabet oldu. Bunu, kural olmadan önce de zaten yeraltında uyguluyorduk ancak kural haline getirilmesi, insanların bu konudaki farkındalıklarının artmasına da vesile olacaktır. Dediğim gibi zaten yeraltında çalışanlar bunu kural haline gelmeden önce de uyguladıkları için bu kurala alışmak da zor olmayacaktır.

**Bildiğiniz üzere özellikle son yıllarda maliyet tasarrufu konusunda şirket genelinde ortak bir bilinç oluştu. Siz bir yeraltı çalışanı olarak tasarruf konusuna bireysel olarak nasıl katkıda bulunuyorsunuz?**

Öncelikle bir işe başlarken emniyetten taviz vermeden o işi, nasıl zamanı en iyi şekilde yönetip bitirebilirim diye düşünüyorum. Bence herkes yaptığı işte tasarruf sağlayabilir. Örneğin biz yeraltı çalışanları olarak çalışma alanımızda işimiz bittikten sonra Pitram'i arayarak vantupün kapatılmasını isteyerek bile tasarruf sağlanmasına katkı yapmış oluruz. Biz ne kadar çabalarsak, şirketimizin durumu da o kadar iyiye gider.



**Kerem Yılmaz**  
Madenci

**Hayat Kurtaran Kurallarımıza yeni eklenen sekizinci kuralla ilgili bir yeraltı çalışanı olarak ne düşünüyorsunuz?**

Bence bu kuralın eklenmesi gerçekten çok iyi oldu. Aslında yeraltı operatörleri zaten bunu bir uygulama olarak yapıyorlardı ancak kural olarak getirilmesi gerçekten çok iyi oldu. Yeraltı madenciliğinde devasa araçlar kullanılıyor dolayısıyla bu kuralın, Hayat Kurtaran Kurallar'a eklenmesiyle sonuçları çok büyük olabilecek kazaların önüne geçilmiş oldu.

**Yeraltı çalışma saatlerinin haftalık 37,5 saate düşürülmesiyle tatil günlerinin hep iki gün olması, sosyal hayatınızda ne gibi iyileşmeler sağladı?**

Hafta tatillerinin iki gün olması gerçekten çok iyi oldu. Ailemle daha fazla vakit geçirebiliyorum. Eskiden tek gün tatilimiz varken, tatil dönüşü 24:00/08:00 vardiyasına dönüş gerçekten çok zor olu-

yordu. Şimdi hem daha fazla dinleniyoruz hem de sevdiklerimizle daha fazla vakit geçirebiliyoruz.

**Maliyet tasarrufu konusunda çalışanlar olarak bizler, neler yapabiliriz?**

Bir kere bence bu konuda herkes bir şeyler yapabilir ve gözlemlediğim kadarıyla yapılmaya da çalışılıyor zaten. Önceden kişisel koruyucu ekipmanlar ya da makinelerin parçaları daha yeniyken yenisiyle değiştiriliyordu. Böyle bir kültür hakimdi önceden. En basit örnek; baretin arkasındaki askı koptu diye yepyeni baret çöpe atılıp depodan yenisi alınıyordu. Ancak artık bu konuda birçok insanda bir bilinç oluştu. Geçen gün benim de baretimin arkasındaki askı koptu ancak bir şekilde kendim tamir ettim ve yenisini almadım.



**Erol Bostancı**  
Madenci

**Erol Bey, siz yeni eklenen Hayat Kurtaran Kuralımız hakkında neler söylemek istersiniz?**

10 yıldır yeraltında çalışıyorum. Yeraltında karşılıklı iletişim gerçekten çok önemli. Eğer büyük ekipmanların operatörleriyle göz teması kurmadan yeraltında veya yer üstünde ekipmanların yanlarından geçmeye çalışırsanız, sonucu çok büyük olabilecek kazalar yaşanabilir. Dolayısıyla bunun, Hayat Kurtaran Kurallarımıza eklenmesi, iş güvenliği açısından çok iyi oldu.

**Maliyet tasarrufu konusunda bir yeraltı çalışanı olarak sizler nelere dikkat ediyorsunuz?**

Hemen güncel bir örnek vermem gerekirse; az önce arkadaşım Kerem'le vantüp değiştirmemiz için bir lokasyona yönlendirildik

ancak lokasyona gittiğimizde vantüpün tamir edilebilir olduğunu gördük ve vantüpu yenisiyle değiştirmek yerine tamir yoluna giderek maliyet tasarrufu elde etmiş olduk. Herkes bu konuda bir şeyler yapabilir. En basit örnek; yeraltında bir çalışma alanına gidilirken bazen gereğinden fazla içme suyu alınıyor ve çalışma sırasında bu sular yere düşüp çamur oluyor, sonrasında da hiç açılmamış su şişeleri sırf çamurlu diye çöpe atılıyor. Geçen gün bu şekilde çamurlu diye atılmış on beş şişeyi aldım ve yemekhanede yıkadıktan sonra tekrar kullanılabilir hale getirdim. Genel Müdürlüğümüzün her zaman dediği gibi şirket hepimizin. Hepimiz, buradan ekmeğimizi kazanıyoruz dolayısıyla herkes bu konuda üzerine düşeni fazlasıyla yerine getirmeli.



**Bayram Ali Şimşek**  
Madenci

**Bir yeraltı çalışanı olarak siz yeni eklenen Hayat Kurtaran Kuralımız hakkında neler söylemek istersiniz?**

Yeraltında her şey çürür, bir tek insan çürümez ancak; darbeye karşı da en duyarlı olan insandır. Sonuçta etten ve kemikten yapılmış, yeraltında olabilecek enerjisi yüksek bir kazaya dayanamayız. Bu yüzden bu uygulamanın bir kural olarak getirilmesi çok iyi oldu. Yeraltında kamyon gibi oldukça büyük araçlarımız var. Çalışır halde yanından geçerken tekeri bir taş fırlatsa, sonucu çok büyük olabilecek kazalara neden olabilir. Ben bir Bolter operatörü olarak, bu kural getirilmeden önce de bir kamyonla karşılaştığımda durup onun geçmesini bekliyordum. Bu benim en fazla 10 saniye alır. Bunun bir kural haline getirilmesi çok iyi oldu.

**Yeraltı çalışma saatlerinin, haftalık 37,5 saate düşürülmesiyle ilgili neler söylemek istersiniz?**

Kendimize daha fazla zaman ayırabiliyoruz. Ben doğayı çok seviyorum. Doğada daha fazla vakit geçirebiliyorum artık.

**Bir yeraltı çalışanı olarak maliyet tasarrufu konusunda neler yapıyorsunuz?**

Çalışma lokasyonundan ayrılırken mutlaka Pitram'i arayıp vantüpü kapatması için haber veriyorum. Aksi halde boşuna çalışmış oluyor. Ayrıca sarf malzeme kullanımı konusunda da ihtiyatlı davranıyorum. Rotları, bitleri ve elmasları daha dikkatli kullanıyorum. Bu konuda herkesin özveride bulunması, elinden gelen gayreti göstermesi gerekir.



**Vacip Bostan**  
Madenci

**Bir yeraltı çalışanı olarak yeni eklenen Hayat Kurtaran Kural'ımız hakkında ne düşünüyorsunuz?**

13 yıldır yeraltında çalışıyorum, kural haline getirilmeden önce de zaten yeraltı çalışanları bunu uyguluyordu. Yani bir kamyonun yanından geçilmek istendiğinde, operatörle temasa geçip kamyonun durması beklendikten sonra yanından geçiliyordu. Bir yeraltı çalışanı için refleks haline gelmiş bir durumdur bu. Büyük bir ekipmanın yanından geçilirken her zaman çok dikkatli olunmalıdır çünkü bu ekipmanların lastikleri oldukça büyük yanlarından geçerken lastiklerinin veya hortumlarından birinin patlaması çok ciddi kazalara neden olabilir.

**Yeraltı çalışma saatlerinin haftalık 37,5 saate düşmesi sonucu tatil günlerinin hep iki gün olması sosyal hayatınızda ne gibi iyileşmeler sağladı?**

Eskiden bir hafta çift, bir hafta tek gün izinli oluyorduk ve tek gün

izinli olduğumuzda 08/16 vardiyasından sonra 24:00/08:00 vardiyasına başlamak bizim için zor oluyordu. Tatil günlerinin hep iki gün olması gerçekten çok iyi oldu. Hem yeterince dinlenebiliyor hem de ailemize daha fazla vakit ayırabiliyoruz.

**Maliyet tasarrufu konusunda siz neler yapıyorsunuz?**

Önceleri yemekten yarım saat önce taktığım toz maskesini, yemeğimi bitirdikten sonra atar, yenisini takardım. Ancak maliyet tasarrufu bilincinin daha iyi oturması sonucu yemekten hemen önce taktığım toz maskesini, yemekten sonra da 1-2 saat kadar kullanıyorum.

Yine eskiden sahamızda genel olarak eskiden bir şeyi yenileme kültürü vardı. Bir şey eskidiyse atılıp yenisi alınıyordu. Yenisini almak yerine tamire gidilmiyordu. O zamanlar neden tamir ettirilmiyor da yenisi alınıyor diye düşünürdüm. Şimdi bu kültür değişti, birçok şey tamir ettiriliyor.



**Mustafa Kara**  
Madenci

**Yeni eklenen Hayat Kurtaran Kuralımız hakkında siz neler düşünüyorsunuz?**

Büyük ekipman operatörlerinin görüş açısı gerçekten oldukça düşük oluyor. Bu uygulama yeraltında zaten yapıyordu ancak bir kural olarak getirilmesiyle çok daha ciddiye alınacaktır.

**Yeraltında haftalık çalışma saatlerinin 37,5 saate düşürülmesi sonucu eskiden bir hafta tek bir hafta çift olan tatil günlerinin, artık hep çift gün olması hakkında ne düşünüyorsunuz?**

Bence çok iyi oldu. Kendimize ve ailemize daha fazla vakit ayırabiliyoruz.



**Tahsin Arıcıoğlu**  
Madenci

**Yeraltı çalışanı olarak maliyet tasarrufu konusunda siz neler yapıyorsunuz?**

Ben ateşçiyim ve patlayıcıları ve sarf malzemeleri daha verimli kullanmaya gayret ediyorum. Örneğin sarf malzemeleri taşırken yolda düşmelerini önlemek için bir koruyucu yaptırıldı. Böyle küçük önlemlerle bir maliyet tasarrufu sağlayabiliriz.



»» 2014 yılından beri metal fiyatlarında yaşanan düşüş, operasyonlarımızda da bazı maliyet kısıtlayıcı tedbirler alınmasını gerektirdi. Son zamanlarda sahamızda herkesin daha çok tasarruf kültürüne odaklanması, birçok alanda maliyet azaltıcı uygulamaların gelişmesine vesile oldu. Bu sayımızda "Maliyet Avcıları" nı yakın plana aldık ve geliştirdikleri maliyet azaltıcı tedbirleri sizlerle paylaşmak istedik. ««

## MUSTAFA BEŞLİ

Mekanik Vardiya Sorumlusu



### Öncelikle maliyet tasarrufu sağlanmasıyla ilgili sizden gelen öneriler nelerdi onları öğrenebilir miyiz?

Aslında birçok öneride buldum ancak en etkili ve en maliyet düşürücü öneriler; hasarlanmış kamyon ve Toro'ların fren pedallarını değiştirmek yerine; pedalların tamir edilmesi, hava filtrelerinin belirli periyotlarla değiştirilmesi ve Hafif Araç Koordinatörü Erdal Kaya ile ortak fikrimiz olan sıfır yerine temiz kullanılmış ikinci el hafif araç alımıydı.

### İlk olarak hasarlanmış pedalları değiştirmek yerine; pedalların tamir edilmesi ile ilgili olan önerinizle başlayalım. Bu fikir nasıl oluştu ve bu öneriniz sonucu ne kadarlık bir tasarruf elde edilmiş oldu?

Pedallar tamir edilebilir parçalardır. Hatta kamyonların yedek parça kataloğunda tamir takımı yedek parça numaraları da mevcuttur. Maliyet tasarrufuna bu kadar odaklanmışken, hasarlanmış pedalların yerine bu pedalları tamir etme fikri oluştu. Sandvik'e mail attık bu konuda ancak kendileri pedalları tamir edemediklerini sadece yenilerini satabildiklerini belirtti. Hurda olarak belirlenen pedallardan bazılarını örnek olması için ayırmıştım. Sandvik'ten yanıt alamayınca depodan yeni bir pedal aldım, içerisindeki tamir takımlarını Çayeli sanayisine götürdüm ve tornadan birebir aynı tamir takımlarını yaptırttım.

### Yeni pedal almak yerine; tamir ettirme yoluna giderek yıllık ortalama ne kadarlık bir tasarruf sağlamış olduk?

Pedalların tamir edilmesiyle yıllık ortalama 25.000 \$ tasarruf yapılması sağlandı. Bir kamyonun sıfır pedalı, 5000 TL; Toro'nunki ise yaklaşık 4000 TL civarındadır.

### Hava filtrelerinin belirli periyotlarla değiştirilmesi fikrine gelecek olursak, buradan nasıl bir tasarruf elde edildi ve bu fikir nasıl oluştu?

Kamyon operatörlerinde genellikle şöyle bir tutum vardı; her ne kadar araç bakımdan yeni de çıkmış olsa, aracın hava filtresinde sıkıntı var diye filtreyi değiştirme talebiyle bize geri getiriyorlardı. Bir gün 16:00/24:00 vardiyasından çıkmıştım ve o vardiyada bakıma aldığım 316 numaralı kamyonun operatörü hava filtresinde sorun var diye kamyonu geri getirdiğini gördüm. Bu durumu, Yeraltı Mekanik Amiri Ali Çelik ile görüştüm ve hava filtrelerini saatlik olarak değiştirme önerisinde bulundum. Hava filtrelerini artık SAP'de kayıt altına alıyoruz ve belirli bir saat kullanımından sonra değişimini yapıyoruz. Böylelikle hava filtreleri geliş güzel değiştirilmemiş oluyor. Hava filtrelerinin, belirli periyotlarla yenilenmesini sağlayarak filtrelerin yıllık kullanımını yarı yarıya düşürmüştük. Bir hava filtresinin maliyeti ortalama 250 TL. Bu öneriler birlikte yıllık 20.000 \$ civarında bir tasarruf elde edilmiş oldu.

### Maliyet tasarrufuyla ilgili bu kadar çok öneri getirebildiğinizde göre bu konuyla ilgili motivasyonunuzun çok yüksek olması gerekir. Motivasyonunuzu nasıl koruyorsunuz?

Amirlerimiz destek olduğu sürece biz böyle fikirler üretebiliyoruz. Yani en önemli motivasyon kaynağı; amirlerimizden destek görmek. Onun haricinde mesela bu yaptığınız röportaj, bizim dergide çıkacak olmamız da bence çok önemli bir motivasyon kaynağı. Herkes çalıştığı birimlerde muhakkak maliyet azaltıcı tedbirler geliştirebilir. Her birimde illa ki iyileştirilmesi gereken şeyler vardır. İnsanlar teşvik edilip yönlendirildiği sürece, bu tür öneriler gelmeye devam edecektir.

## HALİL İBRAHİM BOSTANCI

### Mobil Ekipman Bakım Planlama Memuru



### Maliyet tasarrufu konusunda siz de birden çok öneride bulundunuz. Bu önerilerden en etkili olanlar üzerinde konuşalım. Önerilerinizi kısaca anlatır mısınız?

Genel olarak sunmuş olduğum öneriler, bakım ve tamir için kullanılan ekipmanları, yabancı firmalardan almak yerine; ekipmanların birebir aynısını üretebilen yerli firmalardan alınmasıyla ilgiliydi.

Bu kapsamda vermiş olduğum önerilerden bir tanesi, kamyon dönüş silindiri pulunun yerel bir firmaya ürettirilmesiydi.

Bir gün, bu pullardan sekiz tanesine ihtiyacımız oldu ancak depoda sadece bir tane vardı. O sırada acaba bu pulları yerel bir firmaya ürettirebilir miyiz fikri doğdu.

Pulları, Atlas Copco'dan alıyorduk ve tanesi 163 TL'ydi. Pullar daha dayanıklı olsun diye iki adet koyuyorduk ve her 1000 saatlik bakımda pulları değiştiriyorduk. Pulları, yerel bir firmaya ürettirmeye başladık. Ayrıca pulların kalınlığını da istediğimiz gibi ayarlattık ve iki pul yerine bir pul kullanılmaya başlandı. 163 TL'lik pulu, yerli firmaya 20 liraya ürettiriyoruz. Yani pulu hem daha ucuz almaya başladık hem de pulları daha kalın ürettirerek dayanıklılığını arttırmış olduk. Bu şekilde yıllık ortalama 3.000 \$ tasarruf etmiş olduk.

Uygulanmaya konan bir diğer önerim ise; keçelerin ön bom kısmında bulunan pim, burç ve keçelerin OEM yani orijinal malzeme üreticisine yaptırılmasıydı. Bu takımlar, yağsızlıktan dolayı zamanla birbirlerine kayıyorlardı. İki ayrı servisten bu ekipmanlar için fiyat teklifi aldık. İkisi de yüksek fiyat teklifi verdiler. Ankara'da bulunan OEM parça üreten bir firmaya bu ürünleri yaptırdık ve 14000 TL tasarruf sağladık.

### Peki ürünün uymaması veya verimli çalışmaması gibi bir sorun oluştu mu?

Hayır. Hatta orijinalinden daha sağlam yapıldı. Gresleme yapılmadığı sürece orijinal de kullansan aynı OEM kullansan da. Zaten bu firma, ilk kez bizim için üretmiyordu bunları. Daha önce de başka firmalar için bu çalışmayı yapmış. Hatta bu ekipmanların tamir numaraları da mevcut kendilerinde. Yani Volvo'nun ön bomundaki pim, burç lazım deyince, onun listesini yollayabiliyor. OEM kullanarak yıllık yaklaşık 4.800 \$ tasarruf edilmiş oldu.

Ayrıca araştırmalarım sonucu yine aynı Volvo'ların otomatik gresleme dağıtıcılarını üreten firmayı buldum. Daha önceleri bu dağıtıcıları servis aracılığıyla alıyorduk. Doğrudan üretici firmayla iletişime geçip parçaları temin ederek de bir tasarruf sağlanmış oldu. Buradan da yıllık ortalama 3.200 \$ tasarruf elde etmiş olduk.

### Maliyet tasarrufu konusunda bireyler neler yapabilirler?

Bence bu konuda herkes bir şeyler yapabilir. Bu illa da daha önce yapılmamış yeni bir uygulamayı hayata geçirmek olmayabilir. Kullandığımız malzemelerde özenli davranmamız bile bir maliyet tasarrufu sağlamış olur. SAP'den bir malzeme çekildiğinde artık malzemenin birim fiyatını görebiliyoruz. Buna bile dikkat edilse ciddi bir maliyet tasarrufu elde edilmiş olur.



**ERDAL KAYA****Hafif Araç Koordinatörü****Maliyet tasarrufu konusunda sizin sunmuş olduğunuz ve değerlendirmeye alınıp uygulanmaya konan önerileriniz nelerdir?**

İşimle bağlantılı olarak benim öneride bulunduğum alanlar hafif araçlarla ilgili oldu. Önerilerimden bir tanesi yeraltında kullandığımız hafif araçlara kasko yaptırılmamasıyla ilgiliydi.

**Bu fikir nasıl oluştu?**

Şirket bünyesinde herkes zaten maliyet tasarrufu konusuna oldukça yoğunlaşmıştı. Bir Toolbox sırasında bölüm müdürümüz Gönül Hanım, herkesin maliyet tasarrufu üzerine düşünmesini ve bir sonraki Toolbox'ta herkesin fikirlerini söylemesini istedi. Açıkçası beni maliyet tasarrufu üzerine düşünmeye sevk eden şey, Gönül Hanım'ın bu yönlendirmesiydi. Ben de kendi alanımda nelerde fırsatlar olabilir diye düşündüm ve böyle bir fikir ortaya çıktı.

**Yeraltında kullandığımız araçlara kasko yaptırılmayarak nasıl bir tasarruf sağlanmış oldu?**

Yeraltında bir aracımız hasarlanmıştı. Aracın ön tarafında hasar vardı. Kaportaya boya yapılması ve yedek parça gerekiyordu. Sigorta firmasıyla durumu görüştüm. Firma, yeraltında yapılan kazaları, sigortanın kapsamadığını söyledi. Sadece yerüstünde kaza olması halinde sigortadan faydalanabiliyorduk ve bu araçların yerüstüne kaldığı süre oldukça sınırlıydı. Araçlarımızın yıllık kasko maliyeti ortalama 1.700 TL'dir ve yeraltında kullandığımız 21 tane hafif aracımız var. Kaskoların iptal edilmesiyle yıllık ortalama 11.000 \$ tasarruf elde edilmiş oldu.

**Hafif Araçla ilgili olarak sunmuş olduğunuz ikinci tasarruf önerisi neydi?**

Bu fikir üzerinde Mekanik Vardiya Sorumlusu Mustafa Beşli ile birlikte çalıştık. Mustafa'yla nerelerde başka tasarruf fırsatları yakalayabiliriz diye konuşuyorduk ve sıfır yerine; faturalı ikinci el hafif araç alma fikri doğdu ve bunu birim amirlerimize sunduk. Fikrimiz olumlu bulundu ve uygulanmaya kondu.

**Yeraltı koşulları, yerüstü koşullarına oranla zor. Alınan ikinci el araçlar bu bağlamda bir sorun çıkarttı mı?**

Sıfır aldığımız araçları ortalama 2,5-3 yıl kadar kullanabiliyoruz. Mustafa'yla ikinci el araç alınırsa da bu kullanım ömrünün değişmeyeceğini düşündük çünkü yeraltında kullanılan araçlar zaten uzun yol yapmıyorlar. Yani aldığımız araçların modelinin çok yüksek olması yeraltı koşulları için çok da mühim değildi. Yeraltında ki araçlar için dikkat edilmesi gereken en önemli unsur korozyondur. Yani ikinci el araç alımında dikkat edilmesi gereken en önemli unsur, aracın motorunun ve yürüyen aksamının iyi olması ve kaportasının hasarsız olmasıdır. İkinci el araçlar, Mustafa ve benim gibi bu konuda işin ehli kişiler tarafından kontrol edilip sonrasında da yetkili firmalarda ekspertiz yaptırılarak alındığından araçlardan sıfırmış gibi verim aldık. Yeraltında kullandığımız Toyota Hilux marka araçların sıfırları, yaklaşık 105.000 TL Mustafa Beşli ile birlikte yürüttüğümüz bu çalışma sonucu bir yıl içerisinde fiyatları 75.000 ile 85.000 arasında değişen 6 adet ikinci el faturalı araç almış olduk. Bu önerinin uygulanmasıyla yıllık ortalama 50.000 \$ tasarruf elde edilmiş oldu.

**ÖZCAN KARAOĞLU****Madenci****Maliyet tasarrufu konusunda sizin önerileriniz neydi?**

Yeraltında ateşçilerin, patlayıcı doldurulan deliklerin içerisini kontrol etmek ve delikleri temizlemek için kullandıkları uzunluğu iki metre olan bakır çubuklar vardı. Bu çubuklar taşınırken Anfo'nun sepetine konuluyor ve taşıma sırasında sıklıkla yere düşüyordu ve bu da hem çubukların zayı olmasına hem de çubukların üzerinden geçen araçların tekerlerinin büyük zararlar görmesine neden oluyordu. Bir başka zararı da çubukların, cevher taşıma işlemi sırasında cevhere karışması ve milldeki bant konveyörüne zarar vermesiydi. Hatta geçtiğimiz yıllarda buna benzer bir vaka yaşadık. Cevhere karışık Mill'e giden bakır çubuk, Mill'in bant konveyörünü yırtmış ve Mill'in uzun bir süre durmasına sebep olmuştu.

Bunu nasıl önleyebiliriz diye düşündüğümde Anfo'lara, pipe borulardan bir cep yapma fikri aklıma geldi. Bu fikri paylaştım ve uygulanmaya alındı. Anfolara yapılan bu ceplerden sonra bakır çubukların yere düşüşünde ciddi anlamda düşüş oldu. 2015 yılında aylık ortalama bakır kaşık tüketimimiz kırk dokuz iken 2016 Ağustos sonu itibarıyla aylık ortalamamız sadece sekiz.

Uygulamaya konan bir diğer önerim ise; çamur havuzu hortumlarının, itfaiyeci tipi hortumlarla değiştirme önerisiydi. Bu hortumlar çok ağırdı ve hortumları tek başına bir kişinin kaldırıp duvardaki alanlara asma çok zor oluyordu. Duvarlara asılmadıkları için çalışma yerlerinde kalıyor ve üzerlerinden ekipman geçmesi sonucu hasarlanıyordu. Ayrıca bu hortumlar kalın olduğu için içerisinden malzeme akıp akmadığını yani çalışıp çalışmadığını anlayamıyorduk. Ben de hortumları itfaiye tipi hortumlarla değiştirme önerisinde buldum ve bu önerim uygulanmaya alındı.

karalar birçok ekipmanda kullanılamaz durumdaydı. Makaraların aktif hale getirilmesi sonucu artık her ekipmanın operasyon sırasında ihtiyaç duyduğu hortum ekipmanın üzerinde olacak ve böylelikle hortumların hasarlanması önlenecek ve lokasyonlarda hortum aramak için zaman kaybı olmayacaktı. Bazı ekipmanlardaki hortum makaraları aktif hale getirildi ve böylelikle 2015 yılında aylık tüketim miktarı 2027 m olan ¾ inç hortum sarfiyatımız, 2016 Ağustos ayı sonu itibarıyla aylık 589 m'ye düşmüş oldu.

#### **Bu tasarruf önerilerinde bulunurken motivasyon kaynağınız neydi?**

Şirketin kazanması demek; hem çalışanları olarak bizlerin kazanması hem istihdamın sürmesi hem de şirketimizin yerel çevreye yaptığı yatırımların devam etmesi demek. En önemli motivasyon kaynağım buydu. Çayeli Bakır'a katıldığım ilk günden beri şirket için yararlı olabilecek önerilerde bulunmuşumdur. Kendi özel hayatımda da tasarruf, tertip ve düzen konusunda oldukça dikkatliyimdir. Ayrıca araştırmayı ve kendimi geliştirmeyi sevdiğim için bu konu üzerinde de oldukça düşünüyorum.

## **NİHAT ÇAKIR**

### **Madenci**



**Nihat Bey, siz de maliyet tasarrufuyla ilgili yirmi iki adet öneride bulunmuşsunuz. Uygulamaya alınan önerilerinizden biri olan yeraltı ekipmanlarının hortum makaralarıyla ilgili yapmış olduğunuz öneriyi biraz anlatabilir misiniz?**

Yeraltında kullanılan hortumlarda aşırı derece sarfiyat vardı. Bu hortumlar kullanıldıktan sonra duvardaki yerlerine asılmadığı için cevher taşıma esnasında özellikle kamyonlar tarafından ezilip zayı olabiliyordu.

Ayrıca bu hortumlar ekipmanların üzerinde olmadığı için bir lokasyonda işiniz bitip başka bir lokasyona gittiğinizde orada hortum bulamayabiliyor ve hortum arayarak zaman kaybediliyorsunuz. Hem zaman kaybı hem de hortumlardaki hasarlanmayı önlemek amacıyla geçmişte yeraltındaki ekipmanlarda kullanılan hortum makaralarının aktif hale getirilmesini önerdim. Bu ma-



## Soldan sağa; Vedat Genç, Bayram Albayrak, Özcan Çerman, Zafer Göller



### Siz birçok öneriyi birlikte ortaya çıkarttınız. Bu önerilerinizden ilk olarak su hattı pompasına eklediğiniz frekans konvertörü ile ilgili elde ettiğiniz tasarruf hakkında bilgi verebilir misiniz?

Ana su tankından tesisin değirmen bölümüne su basan 37 KW gücünde bir kuyu suyu pompamız var. Bu pompa normal zamanda devamlı aynı hızda çalışarak değirmen bölümüne yoğunlukların ayarlanması için su temin etmektedir.

Pompa sabit hızla çalıştığında mevcut kapasitesi bizim ihtiyacımızın üzerinde su sağlamaktadır. Fazla basılan bu su ise geri dönüş boruları yardımıyla tekrar su tankımıza geri dönüyordu. Kullanmadığımız bu fazla suyun, su tankına geri dönmesi gereksiz enerji kullanımına sebep oluyordu. Ayrıca kullanılan ve tanka geri giden fazla suyun, manuel bir vana yardımıyla tekrar ayarlanması gerekiyordu. Bu durum bize hem fazladan enerji sarfiyatı hem de zaman kaybı olarak yansiyordu.

Biz de bu pompanın üzerine seviye ile çalışan bir frekans konvertörü koymayı düşündük. Bu fikri ilgili amirimiz ile paylaştık ve fikrimiz olumlu bulundu. Sonrasında fikrimizin hayata geçirilmesi için çalışmalar yapıldı. Yaptığımız bu çalışmaların hiç birinde ilave bir ekipman almadık, eldeki atıl durumda olan ekipmanlardan yararlandık.

Bakım bölümündeki arkadaşlarımızda bu projenin hayata geçirilmesinde bize çok destek oldular. Bu projedeki en önemli noktalardan bir tanesi, her iki bölümün ortakça çalışmasıydı.

Frekans konvertörünün pompaya eklenmesi sonucu gereksiz enerji sarfiyatının önüne geçmiş olduk. 37 KW pompanın enerji sarfiyatının %30-40 civarında azaldığını gördük. Bunun bize bir yıl içinde 8500-9000 \$ civarında tasarruf getireceğini ön görüyoruz.

### Tasarruf önerisi olarak sunduğunuz bir diğer öneri ise çinko devresinde geri dönüş numune hattı üzerinde bulunan bir pompanın devre dışı bırakılmasıydı. Bununla ilgili de biraz bilgi alabilir miyiz?

Çinko devresinden anlık numuneler alıyoruz. Bu numuneler bir pompa vasıtasıyla toplanıyor ve atık pompasına basılıyor. Çinko devresini kapattığımız zaman bu pompaya gelen numune hattı sayısı azalıyor ve bire düşüyor. Bir adet geri dönüş numunesi için pompa çalışıyordu.

Biz de çinko devresinin kapalı olduğu zamanlarda, numune hattının borusunun yerini değiştirip malzemeyi çalışan başka bir pompaya yönlendiriyoruz.

Bu şekilde 22 KW gücündeki pompayı devre dışı bırakarak enerji tasarrufu sağlıyoruz. Bu uygulamayı diğer vardiyalardaki arkadaşlarımız ile de paylaştık ve hep birlikte uygulanabilir olduğunu gördük. Bu sayede bir yıl içinde yapılacak toplam enerji tasarrufu yaklaşık 7000 \$ civarında olacak.

### Peki, sizin son zamanlarda tasarrufa bu kadar odaklanmanızı sağlayan şey neydi?

Aslında bu aynen ev ekonomisini yönetmeye benziyor. İnsan maddi açıdan rahat olduğu dönemlerde tasarrufa çok fazla odaklanmıyor ancak ne zamanki maddi olarak zor zamanlar geçirmeye başlıyor o zaman tasarrufa daha çok odaklanıyor.

Bir şeylerin değiştiğini bizler de görüyoruz. Cevherimizin tenörü eskisi kadar yüksek değil, bununla birlikte maliyetlerimiz de artıyor. Tüm bunlar bizi, hem maliyet tasarrufuna hem de elimizdeki daha verimli bir şekilde kullanmaya sevk ediyor. Ayrıca daha önceleri belki şimdi olduğu kadar tasarrufa odaklanmaya yönlendirilmedi. Yani geçtiğimiz yıllarda önceliğimiz tasarruf değildi.

### Peki, maliyet tasarrufuna bu kadar odaklı kalabilmenizi sağlayan motivasyon kaynağınız neler?

İşimizi severek yapıyoruz. Bu başlı başına bir motivasyon kaynağı. Ayrıca akşam evinize eklemek götürebildiğiniz bir işiniz varsa zaten motivasyonunuz yüksek oluyor. Bir de ortaya koyduğumuz bu somut sonuçlar, bizi yeni şeyler bulmaya itiyor. Bütün bunlar olmasa belki de sadece bize verilen işi yapip evimize döneceğiz ve böyle tasarruf konularına odaklanmayacağız. Bütün bu unsurlar bir araya geldiğinde sadece işinizi yapip evinize gitmiyor, aynı zamanda nerelerde nasıl iyileştirmeler yapılabilir diye de düşünüyorsunuz.

### Vedat Bey, siz ayrıca nihai atık numune hattında kullanılan bir pompayı devre dışı bırakma önerisinde bulunarak da maliyet tasarrufuna katkı sağladınız. Sizden bu konuyla ilgili de bilgi alabilir miyiz?

Nihai atık hattı numunesinin analizini yapabilmemiz için hat üzerinde çalışan 5.5 KW'lık bir numune pompamız vardı. Pompa, malzemeyi okuma noktalarına basarak anlık numuneleri görüntülememizi sağlıyordu. Diğer yandan ana atık malzememizi ilgili hatta basan ve yirmi dört saat çalışan zaten büyük bir pompamız vardı.

Bu pompa hattının yüksek bir noktadan numune hattı alırsak, numune pompasına ihtiyaç duymadan malzemenin analiz cihazına doğru yerçekimi yardımıyla gidebileceğini keşfettik. Hat üzerinde gerekli düzenlemeleri yaparak nihai atık numunesini pompa olmadan analiz okuma ünitemize gönderdik. Böylelikle aşağıda çalışan 5,5 KW gücündeki pompa da iptal olmuş oldu. İptal edilen pompanın bize yıllık 3500 \$ civarında enerji tasarrufu sağlayacağını öngörüyoruz.



## SAYININ ÖRNEK DAVRANIŞI



»» Çalışma arkadaşlarımızın sergiledikleri örnek davranışları, bu sayfamızda paylaşarak Çayeli Bakır'ın çalışma kültürüne sağladıkları katkıları aktarıyoruz. Bu sayımızda havalandırma kuyusunu açmak için kuyuya 1.60 cm çapındaki coruge boruları emniyetli ve başarılı bir şekilde süren yeraltı çalışanlarımızdan İbrahim Şeker'le röportaj yaptık. «««

### İBRAHİM ŞEKER / Madenci

#### İbrahim Bey, öncelikle yeraltında yaptığınız bu çalışmayla ilgili bilgi alabilir miyiz?

Yeraltında havalandırmayı sağlamak için gerekli olan havalandırma bacalarını, normal şartlarda cubexle açmak için ateşleme yapıyorduk. Bu yöntem hem daha maliyetliydi hem de daha uzun sürüyordu. Coruge boruları deliğe sürme yönteminde ise patlatma yapıldıktan sonra katlararasına çapı 1.60 cm ve uzunluğu 5 metre olan coruge boruları salarak havalandırma bacalarını açıyoruz. Yeraltında sınırlı mesafe olduğunu ve katlararası mesafenin 15 metre olduğunu ve bu yüzden peş peşe 3 tane borunun deliğe salınması gerektiğini göz önünde bulundurursak kolay bir iş olmadığını söyleyebiliriz.

İşin zorluğu, coruge boruları yeraltına indirmekle başlıyor. Boruları yeraltına taşımak iki günümüzü aldı. 1.60 cm çapındaki boruları Crane'e yükleyip yeraltına indirmeye çalıştık ancak bu çaptaki boruları Crane'in üzerine koyunca yükseklik 3-4 metreyi buluyor. Boruyu farklı pozisyonlarda Crane'e yüklemeyi ve öyle yeraltına indirmeyi denedik ancak yine olmadı. Daha sonra görüş almak için bu işi yapma konusunda tecrübeli, emekli olan çalışanlarımızdan Kenan Hamza'yı aradım. Kenan Ağabey, boruyu bomun içine geçirmeyi önerdi ve bu şekilde yaparak boruları yeraltına indirebildik.

#### Bu işi yaparken ne gibi tehlikeler oluşabilirdi?

İş zor bir iş ve bünyesinde çok fazla tehlike barındırıyor ancak en büyük tehlike düşme tehlikesi zira dikkatli olunmazsa katlararası düşülebilir ve yüksekliğin 15 metre olduğu düşünülürse sonucu çok ciddi olabilecek kazalara neden olabilir. Ayrıca ağırlığı 800 kg olan bir boruyu, deliğe sürme esnasında borunun bir yere çarpıp geri gelmesi ve size çarpması, ölümcül bir kazaya neden olabilir.

#### Çalışırken ne gibi tedbirler aldınız?

Bu işi yaparken alınması gereken en önemli tedbir, yaşam hattının çekilmesi ve düşmeyi önleyici ekipmanların kullanılması. Ayrıca ateş hattında bulunmamak da alınması gereken önlemlerden biri. Yeraltında hep yaptığımız gibi bu işe başlamadan önce de SLAM kartımızı özenli bir şekilde doldurduk ve tehlikeleri belirleyerek buna göre bir çalışma planı oluşturduk.

#### Bu işi ilk kez mi yapıyordunuz?

Bu işi emekli olmadan önce Kenan Hamza yapıyordu. Benim de ona yardım etmişliğim vardı ancak o zamanlar kullandığımız boruların çapı 1 metreydi. Daha önce çapı 1.60 cm olan boru bu iş için Çayeli Bakır tarihinde hiç kullanılmamıştı.

Bu işi İbrahim Bey (Halil İbrahim Yıldırım) bana yapabilir misin diye sorduğunda kendime güvendim ve yapabilirim dedim. "Nasıl yapacaksın?" diye sorduğunda ise yapacağımı işi ona çizerek anlattım ve onun da aklına yattı. Burada İbrahim Bey'in söylediği çok önemli bir şey vardı. İşe başlamadan önce "İbrahim, malzemelerini alıp yeraltına bir in, işi yapabilir misin bir dene ancak en ufak bir tehlike görürsen muhakkak işi bırak." dedi. Ben de denedim ve yapabileceğimi görünce işi yapmaya başladım.

#### İş yapma sürecinizi anlatır mısınız?

Önce yeri tespit ettik ve Vardiya Amirimle lokasyonu kontrol edip işin yapılabileceğine karar verdikten sonra boruları deliğe salmaya karar verdik. Tabi işe başlamadan önce yaşam hattının kurulması gibi emniyetle ilgili tedbirleri aldık ve işe başladık. Bu işi, emniyetli bir şekilde başarabilmek için işi beraber yaptığın arkadaşınla sürekli iletişim halinde olman gerekir. Aksi halde iş ya istenildiği gibi tamamlanmamış olur ya da büyük kazalar ortaya çıkabilir. Ben bu işi yaparken Talat Mertoğlu'yla çalıştım. Birimiz boruların tam oturup oturmadığını kontrol ederken, bir diğerimizin de bomu kullanması gerekiyordu. Sürekli iletişimde kalarak ve iyi bir ekip çalışmasıyla işi emniyetli bir şekilde bitirebildik. İçinde birbirinden farklı birçok tehlike barındıran böylesine zor bir işi, emniyetli bir şekilde bitirilebilmemizi sağlayan en önemli etkenler; işe başlamadan önce olabilecek bütün tehlikeleri belirlememiz, bu tehlikeler doğrultusunda önlem almamız ve işi bir an önce bitirmek için acele etmememiz veya kestirme yollara başvurmamızdır. Bir iş yaparken işi bitirmeye değil; emniyetli bir şekilde bitirmeye odaklanmalıyız.

## Araç ve Yaya Trafiği Riskleri

»» Hayat Kurtaran Kurallarımıza eklenen yeni kuralımızın çıkış noktasıyla ilgili İSG Çevre ve Güvenlik Müdürümüz Mehmet Eğriboyunoğlu'yla bir röportaj yaptık ve kendisinden araç ve yaya trafiği riskleriyle ilgili bilgiler aldık. ««



**Mehmet Eğriboyunoğlu**  
İSG Çevre ve Güvenlik Müdürü

**Mehmet Bey, öncelikle bu kuralın “Biz ÇBİ’de asla; hareket halindeki bir araç tam olarak durmadan ve operatörü tarafından yaklaşık VE geç işareti verilmeden araç etrafında yürümez YA DA bulunmaz.” çıkış noktasını öğrenebilir miyiz?**

2015 yılı ve 2016 yılının ilk çeyreğinde yaşanan beş ölümlü kaza ile First Quantum için üzücü bir dönem oldu. Kazaları kısaca hatırlayacak olursak;

Trident (Zambiya), Mart 2015: İnşaat aşamasında genç bir metalurjist tesiste bilya dökme alanında yaşadığı yaralanma sonrasında kaldırıldığı hastanede hayatını kaybetti.

Kansanshi (Zambiya), Mayıs 2015: İzabe tesisi bölgesinde geri manevra halinde olan iş makinesinin arkasından geçmeye çalışan bir işçi ezilerek olay yerinde hayatını kaybetti.

Kansanshi (Zambiya), Eylül 2015: Açık ocağa ilerleyen cevher taşıma kamyonunun kör noktasına çok fazla yanaşan bir

kamyonetin ezilmesi sonucu bir bakım çalışanı olay yerinde hayatını kaybetti.

Cobre Panama (Panama), Aralık 2015: İnşaat faaliyetleri sırasında dozerin arkasında kör noktada kalan bir bayrakçı, iş makinesi tarafından ezilerek olay yerinde hayatını kaybetti.

Trident (Zambiya), Nisan 2016: Kontrolsüz olarak harekete geçen dozere binmeye çalışan operatör, paletler arasına sıkışarak ciddi şekilde yaralandı ve sonrasında kaldırıldığı hastanede hayatını kaybetti.

Son dört ölümlü kazanın detaylarını incelediğimizde araç ve yaya etkileşimi sonucu gerçekleştiğini görüyoruz. Yaşanan bu elim olaylardan gerekli dersleri çıkarmak amacıyla mevcut sistemlerimizi gözden geçirdik ve özellikle operasyon alanlarında bazı fırsatlar tespit ettik.

Ancak bizleri en çok şaşırtan konu, iş makinelerinin kör noktaları hakkındaki farkındalığımızın çok fazla olmamasıydı.

Düzenlediğimiz iş güvenliği (toolbox) toplantılarında her bir çalışmamız iş makinesinin koltuğuna oturarak deneyimleme ve operatörün gözüyle görme fırsatı buldu. Günün sonunda, kazalardan korunmak için operatörlerden ziyade yayaların ve diğer araç sürücülerinin üzerine düşen ödevlerin daha etkin olduğunu gördük.

Çayeli Bakır Yönetim Ekibi olarak, söz konusu riskin büyüklüğüne binaen Hayat Kurtaran Kurallar'ın içine sekizinci olarak aşağıdaki şekilde dâhil edilmesine karar verdik.

Biz ÇBİ’de asla; hareket halindeki bir araç tam olarak durmadan ve operatörü tarafından yaklaşık VE geç işareti verilmeden araç etrafında yürümez YA DA bulunmayız.

Araç ve yaya trafiği ile ilgili bazı kritik ku-ralları aşağıda dikkatinize sunmak isterim.

### Araç ve Yaya Trafik Hakkında Dikkat Edilmesi Gereken Kritik Kurallar Nelerdir?

Yayaların ve araçların dikkat etmesi gereken farklı kurallar bulunmaktadır. Bunları, iki ayrı alt başlıkta özetlemek gerekirse;

#### Yayalar için;

- İşletme sahası içinde araç ve yaya trafiği açısından riskli bölgeleri öğrenin.
- Çok tehlikeli iş kolu olan madencilikte herkesin durumsal farkındalığı yüksek ol-

malıdır. Dalgın yürümemeyi ve etrafınızı izleyin.

- Ziyaretçiler gibi sahayı iyi tanımayan kişileri yakın gözetim altında bulundurun.
- Mutlaka tahsis edilmiş yaya kaldırımlarını ve yaya geçitlerini kullanın. Bariyerler altından kesinlikle geçmeyin.
- İş makinelerinin çok fazla kör noktası olduğunu bilin, operatörün sizi görmemiş olabileceğini her zaman aklınızda bulundurun.
- Operatöre kendinizi mutlaka gösterin, göz teması sağlayın ve (yaya geçitlerinde dahi) geçiş izin isteyin.
- Çalışma alanına girecekseniz operatöre

durmasını işaret edin, iş makinesi durmadan kesinlikle çalışma alanına girmeyin.

- İş makinelerinin gürültü seviyesinin yüksek olduğunu, opera törün kulaklık kullandığından dolayı sesli ve kornalı uyarıları duyamayabileceğini bilin.
- Özellikle yeraltı galerilerinde, operatörün görüş alanının daha iyi olduğu sürücü tarafında hareket edin.
- Yeraltında araca yaklaşıyorsanız madenci lambanız ile operatörün dikkatini çekin. Araç durmadan yanından kesinlikle geçmeyin.

## HAYAT KURTARAN KURALLAR

Biz ÇBİ'de asla;



Kilitlenmesi yapılmadıkça hiçbir ekipman ve tesisatta çalışmayız.



İzin almadan ve gözcü bulundurmada "kapalı alanda" çalışmayız.



Tahkimatsız zemin altından geçmez veya tahkimatsız zeminde çalışmayız.



Düşmeyi önleyici tedbirleri almadan ve/veya düşmeyi durduran Kişisel Koruyucu Ekipman kullanmadan yüksekte çalışmayız.



Eğitimi almadan ve yetkilendirilmeden patlayıcı maddeleri ellemeyiz veya kullanmayız. Tike tahtasının boş olduğundan emin olmadan asla patlatma yapmayız.



ÇBİ'de eğitimi verilmeden ve yetkilendirilmeden herhangi bir aracı kullanmayız. Emniyet araçları tam olarak çalışmayan veya devre dışı bırakılmış olan hiçbir ekipmanı çalıştırmayız.



Eğitimi ve yetkisi verilmedikçe yük kaldırma ve askıya alma işlerini yapmayız.



Hareket halindeki bir araç tam olarak durmadan ve operatörü tarafından yaklaşıp VE geç işareti verilmeden araç etrafında yürümez YA DA bulunmayız.

Iain Anderson  
Genel Müdür ve Yönetim Kurulu Üyesi

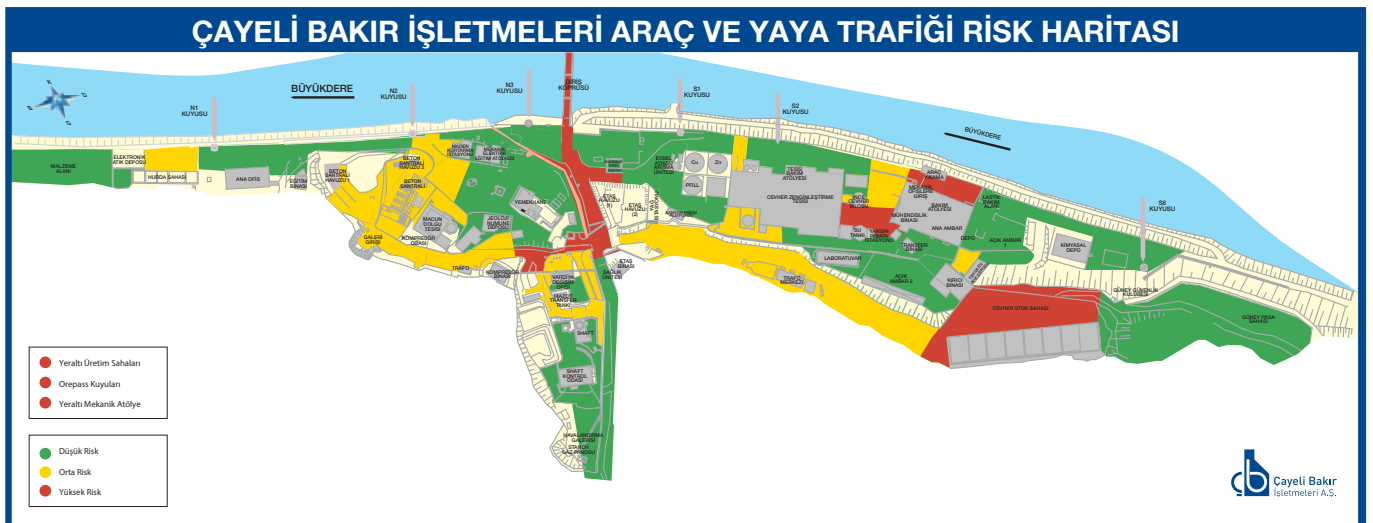
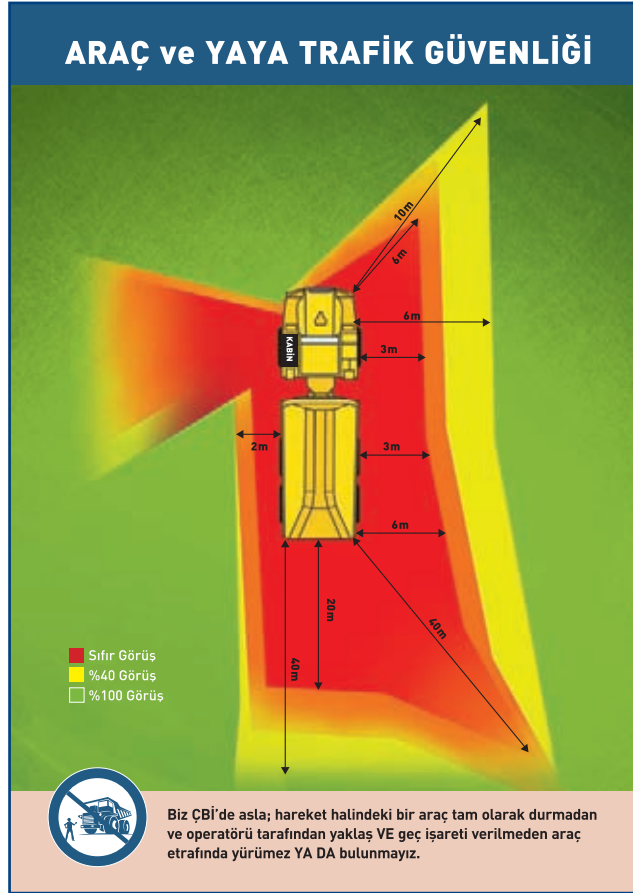
Çayeli Bakır  
İşletmeleri A.S.

**Araçlar için;**

- İşletme sahasında araç ve yaya trafiği açısından riskli bölgeleri öğrenin.
- Şirket içinde yayaaların bulunabileceği noktaları bilin.
- Yaya ile göz teması kurun, durun ve geçiş için onay verin.
- Araçlarla aranızdaki asgari takip mesafesi olan 20 metreyi muhafaza edin.
- Yeraltı galerilerinde manevra alanı içerisinde kalma ihtimalinize karşı, kavşaklardan en az 20 metre içeride bekleyin ve ışığınızla operatörü uyarın.

- Aracınızın görünürlüğünü arttıran reflektörlerin sağlam ve yeterli sayıda olduğunu kontrol edin.
- Aracınızın kritik emniyet ekipmanı olan tepe lambası, farlar ve kornanın çalıştığından emin olun.

Son olarak elim olayların tekrar yaşanmasını engellemenin bizlerin elinde olduğunu hatırlatmak ister, hepinize bir ömür sağlık ve mutluluklar dilerim.



## YENİ ÇALIŞMA ARKADAŞLARIMIZ

»» Çayeli Bakır ailesine yeni katılan çalışma arkadaşlarımıza aramıza hoş geldiniz diyor ve kendilerini kısaca tanımak istiyoruz ««



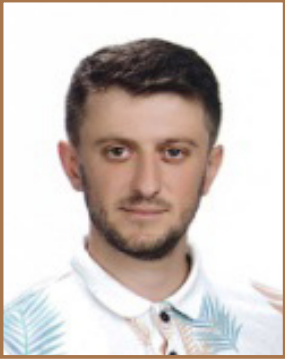
**Erkan Denizli**  
Bakım İşçisi

1975 yılında Çayeli'nde doğan Erkan Denizli, 18 Ağustos 2015 tarihi itibarıyla Bakım Bölümü'nde çalışmaya başlamıştır. Kendisine aramıza hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.



**Tuncay Ergün**  
Bakım İşçisi

1988 yılında Çayeli'nde doğan Tuncay Ergün, 18 Ağustos 2015 tarihi itibarıyla Bakım Bölümü'nde çalışmaya başlamıştır. Kendisine aramıza hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.



**Muhammet Marangoz**  
Yeraltı Elektrikçisi

1986 yılında Çayeli'nde doğan Muhammet Marangoz, 24 Ağustos 2015 tarihi itibarıyla Bakım Bölümü'nde çalışmaya başlamıştır. Kendisine aramıza hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.



**Selçuk Yazıcı**  
Shaft İşçisi

1992 yılında Çayeli'nde doğan Selçuk Yazıcı, 24 Ağustos 2015 tarihi itibarıyla Bakım Bölümü'nde Shaft İşçisi olarak çalışmaya başlamıştır. Kendisine aramıza hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.



**Ufuk Karaoğlu**  
Shaft İşçisi

1986 yılında Çayeli'nde doğan Ufuk Karaoğlu, 24 Ağustos 2015 tarihi itibarıyla Bakım Bölümü'nde Shaft İşçisi olarak çalışmaya başlamıştır. Kendisine aramıza hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.



**Şenol Meral**  
Yeraltı Elektrikçisi

1980 yılında Trabzon'da doğan Şenol Meral, 1 Eylül 2015 tarihi itibarıyla Bakım Bölümü'nde çalışmaya başlamıştır. Kendisine aramıza hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.



**İsmail Öztürk**  
Yeraltı Elektrikçisi

1974 yılında Çayeli'nde doğan İsmail Öztürk, 1 Eylül 2015 tarihi itibarıyla Bakım Bölümü'nde çalışmaya başlamıştır. Kendisine aramıza hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.



**Ali Gündoğdu**  
Bakım İşçisi

1986 yılında Trabzon'da doğan Ali Gündoğdu, 7 Eylül 2015 tarihi itibarıyla Bakım Bölümü'nde çalışmaya başlamıştır. Kendisine aramıza hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.



**Atilla Sak**  
Bakım İşçisi

1982 yılında Rize'de doğan Atilla Sak, 7 Eylül 2015 tarihi itibarıyla Bakım Bölümü'nde çalışmaya başlamıştır. Kendisine aramıza hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.



**Kamil Alış**  
Bakım İşçisi

1986 yılında Trabzon'da doğan Kamil Alış, 7 Eylül 2015 tarihi itibarıyla Bakım Bölümü'nde çalışmaya başlamıştır. Kendisine aramıza hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.



**Yaşar İlmaz**  
Aşçı Yardımcısı

1980 yılında Çayeli'nde doğan Yaşar İlmaz, 1 Ekim 2015 tarihi itibarıyla Çalışan İlişkileri Bölümü'nde Aşçı Yardımcısı olarak çalışmaya başlamıştır. Kendisine aramıza hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.



**Mükerrerem Civelek**  
Temizlik Görevlisi

1988 yılında Çayeli'nde doğan Mükerrerem Civelek, 5 Ekim 2015 tarihi itibarıyla Çalışan İlişkileri Bölümü'ne bağlı olarak çalışmaya başlamıştır. Kendisine aramıza hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.



**Mehmet Okur**  
Shaft Operasyon Amiri

1986 yılında Çayeli'nde doğan Mehmet Okur, 2008 yılında Sakarya Üniversitesi İnşaat Mühendisliği ve Jeofizik Mühendisliği bölümlerinden mezun oldu. Yine aynı üniversitede İnşaat Mühendisliği Geoteknik Anabilim dalında yüksek lisansını tamamladıktan sonra 2012-2016 yılları arasında Orepass Modifikasyon Projesinde Vardiya Amiri ve Shaft Proje Mühendisi olarak geçici pozisyon

yonda çalışan Mehmet Okur, Mart 2016 tarihi itibarıyla Shaft Operasyon Amiri olarak sürekli kadroda çalışmaya başlamıştır. Mehmet Okur, çalışmalarını Bakım Başmühendisi Serhat Yıldız'a raporlayacaktır. Kendisine aramıza hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.



**Nebil Topacık**  
Sabit Tesisler Güvenilirlik Mühendisi

1990 yılında Adana'da doğan Nebil Topacık, 2014 yılında Gaziantep Üniversitesi Makine Mühendisliği Bölümünden mezun oldu. Askerlik görevini yaptıktan sonra 2015 yılının Temmuz ayında Sabit Tesisler Güvenilirlik Mühendisi olarak geçici kadroyla aramıza katılan Nebil Topacık, 16 Kasım 2015 tarihi itibarıyla sürekli kadromuza geçmiştir.

Nebil Topacık, çalışmalarını Sabit Tesisler Başmühendisi Ahmet Sönmez'e raporlayacak. Kendisine hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.



**Oğuzhan Sandalcı**  
Pitram Memuru

1986 yılında Rize'de doğan Oğuzhan Sandalcı, Karadeniz Teknik Üniversitesi-Rize Meslek Yüksek Okulu Muhasebe Bölümünden 2010 yılında mezun olmuştur. Oğuzhan Sandalcı, 1 Ağustos 2015 tarihi itibarıyla Pitram Memuru pozisyonuna kadrolu olarak atanmıştır.

olarak işe başlamış ve 1 Ağustos 2015 tarihi itibarıyla sürekli kadromuza geçmiştir. Kendisine aramıza hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.



**Can Pulat**  
Shaft Güvenilirlik Mühendisi

1990 yılında İzmir'de doğan Can Pulat, 2014 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Makina Mühendisliği Bölümünden mezun oldu. Askerlik görevinin ardından 2015 yılının Temmuz ayında Shaft Güvenilirlik Mühendisi

olarak geçici kadroyla aramıza katılan Can Pulat, 16 Kasım 2015 tarihi itibarıyla sürekli kadromuza geçmiştir. Can Pulat, çalışmalarını Serhat Yıldız'a raporlayacaktır. Kendisine hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.



**İlker Şimşek**  
Pitram Memuru

1977 yılında Çayeli'nde doğan İlker Şimşek. İlk, orta ve lise eğitimini Çayeli'nde tamamladıktan sonra muhtelif sektörlerde çalışmıştır. İlker Şimşek, 2 Ağustos 2013 tarihinde şirketimizde geçici kadroyla Pitram Memuru

olarak işe başlamış ve 1 Ağustos 2015 tarihi itibarıyla sürekli kadromuza geçmiştir. Kendisine aramıza hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.



**Sevda Kartoğlu**  
Maden Mühendisi

1992 yılında Çayeli'nde doğan Sevda Kartoğlu, 2016 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümünden mezun oldu. 22 Ağustos 2016 tarihinde Çayeli Bakır İşletmeleri'nde Maden Mühendisi olarak

işe başladı. Çalışmalarını Metehan Murat Mete'ye raporlayacaktır. Kendisine aramıza hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.



**Fatih Demirci**  
Harita Mühendisi

1989 yılında Rize’de doğan Fatih Demirci, Karadeniz Teknik Üniversitesi’nden 2012 yılında mezun oldu. 2012-2016 yılları arasında Rize’de üç ayrı özel firmada Harita Mühendisi olarak kadaströ işlerinde görev yaptıktan sonra, 6 Haziran’da Çayeli Bakır İşletmeleri’nde Harita Mühendisi olarak işe başladı. Kendisine aramıza hoş geldin diyor; yeni görevinde

başarılar diliyoruz.



**Dilem Karakaya**  
Dış İlişkiler Asistanı

1991 yılında doğan Dilem Karakaya, 2015 yılında ODTÜ Sosyoloji bölümünden “şeref öğrencisi” unvanıyla mezun oldu. Mezun olduktan üç ay sonra Çayeli Bakır İşletmeleri’nde Dış İlişkiler Asistanı olarak işe başlayan Dilem, çalışmalarını Dış İlişkiler Müdürü Ercan Balcı’ya rapor edecek. Kendisine aramıza hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.

başarılar diliyoruz.



**İnci Çalışkan**  
Planlama Mühendisi

1989 yılında Rize’de doğan İnci Çalışkan, 2012 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi Gemi İnşaatı ve Gemi Makinaları Mühendisliği bölümünden mezun oldu. İstanbul’da Endüstriyel Buhar Kazanları üretimi yapan bir firmada

Proje Mühendisi olarak çalıştıktan sonra 9 Mart 2015’te geçici olarak aramıza katıldı ve 1 Ocak’ta itibarıyla sürekli kadromuza atandı. İnci, çalışmalarını Sabit Tesisler Başmühendisi Ahmet Sönmez’e raporlayacak. Kendisine hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.



**Özgün Darılmaz**  
Tesis Mühendisi

1989 doğumlu Özgün Darılmaz, 2013 yılında Hacettepe Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü’nden mezun oldu. Halen Hacettepe Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü’nde yüksek lisans yapmakta olan Özgün,

Temmuz 2015 tarihinde geçici Tesis Mühendisi olarak aramıza katıldı ve bu yılın başında sürekli kadromuza atandı. Özgün, çalışmalarını Tesis Teknik Başmühendisi Nihan Arslan’a raporlayacak. Kendisine aramıza hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.



**Muhammet Saç**  
Tesis Mühendisi

1990 doğumlu Muhammet Saç, 2013 yılında Hacettepe Üniversitesi Maden Mühendisliği Bölümü’nden mezun oldu. Ocak 2015 tarihinde Tesis Mühendisi olarak aramıza katılan Muhammet, bu yıl Ocak ayında sürekli

kadromuza atandı. Muhammet, çalışmalarını Tesis Operasyon Başmühendisi Zafer Göller’e raporlayacaktır. Kendisine aramıza hoş geldin diyor; yeni görevinde başarılar diliyoruz.



Muhammet Aloğlu / Madenci



SİGARA İÇMEYE KÜÇÜK YAŞLARDA BAŞLAYAN VE BÜYÜK BİR İRADE ÖRNEĞİ GÖSTEREREK ON ÜÇ YIL ÖNCE SİGARA İÇMEYİ BIRAKAN YERALTI ÇALIŞANLARIMIZDAN MUHAMMET ALOĞLU'YLA SİGARAYI NASIL BIRAKTIĞINA DAİR BİR SÖYLEŞİ YAPTIK. <<<

#### Sigara içmeye kaç yaşında ve nasıl başladınız?

Sigara içmeye on sekiz yaşındayken başladım. O zamanlar sigaranın ne olduğunu ve bu kadar zararlı olduğunu bilmiyorduk tabii ki. Aslında sigaraya başlamama neden olan kişi amcamdır. Bir gün beraber yaylaya çalışmaya gitmiştik, kendisi "Yak bir tane bir şey olmaz." diye bana sigara uzattı ve böylelikle sigaraya başlamış oldum. Günde iki paket olmak üzere maalesef yedi yıl boyunca sigara içtim.

#### Sigara içmeyi ne zaman bıraktınız?

6 Nisan 2003 saat 10.45'ten beri hiç sigara içmedim.

#### Tarihi ve zamanı nasıl bu kadar net hatırlayabiliyorsunuz?

Yeraltında geçirdiğim bir kaza sonucu ayağım kırılmıştı. Doktorum, sigarayı bırakırsam çok daha çabuk iyileşebileceğimi söylemişti. O yüzden ben de kazadan sonra bir daha hiç sigara içmedim. Uzun bir süre hastanede kalmam da ayrıca sigarayı bırakmamı kolaylaştırdı. Her şerde bir hayır vardır. Ayağımın kırılması, sigarayı bırakmama vesile oldu.

#### Sigarayı bırakma sürecinizde çok zorlandınız mı?

Ben hiç zorlanmadım. Sigarayı bırakan kişiler genel de bunu söylerler ve çok da doğrudur. Önce beyninizde sigarayı bırakmanız gerekiyor. Kendinizi bu yönde telkin etmelisiniz. Beyninizi, sigarayı bırakacağınıza inandırmalısınız.

#### Sigarayı bıraktıktan sonra hayatınızda neler değişti?

Bir kere en önemlisi artık güne daha dinç ve taze başlıyorum. Eskiden çok daha kolay yorulurdum ama sigarayı bıraktıktan sonra artık kolay kolay yorulmuyorum. Bence özellikle yeraltında çalışanların sigara ve alkolden kesinlikle uzak durmaları gerekir çünkü yeraltı koşulları zaten zorlayıcı, bir de sigara ve alkol kullanılıyorsa bünye çok fazla zorlanmış olur.

#### Sigaraya tekrar başlamayı hiç düşündünüz mü?

Kesinlikle düşünmedim. Hatta sigaradan artık o kadar rahatsız oluyorum ki ne arabamda ne evimde sigara içilmesine izin veriyorum. Beş arkadaşımın beraber kendi aracımın bir İstanbul yolculuğu yaptım. Arkadaşlarım sigara kullanıyorlardı ve ben arabamda kesinlikle sigara içilmesine izin vermediğim için sırf arkadaşlarım sigara içebilsin diye iki saatte bir mola vermek zorunda kaldık.

#### Yakınlarınız sigarayı bırakmanızı nasıl karşıladı?

İlk başta günde iki paket sigara içen birinin, sigarayı bu kadar kolay bırakabilmesine inanmadılar. Özellikle eşim ve çocuğum sigarayı bırakmama çok sevindiler.

#### Sigarayı bırakmak isteyenlere verebileceğiniz tavsiyeler nelerdir?

Sigara içenler için sigara, hayatlarında çok büyük bir yer işgal ediyor. O yüzden sigarayı bırakırken o boşluğu doldurabilecek, onları oyalayabilecek başka bir şey bulmalılar. Kimisi bu boşluğu sakızla doldurur, kimisi çerezle. Mesela ben sigara kullanırken çok fazla çay içmezdim. Sigarayı bırakmakla oluşan boşluğu, ben çayla doldurdum.



» O Bıraktı Siz de Bırakabilirsiniz!



Dr. Rifat Serttaş / İşyeri Hekimi



## MEME KANSERİ

ta ve yatarak gerçekleştirilebilir. Her iki durumda da memenin kendisi, meme başları, meme derisi, meme altı bölgeleri ve koltuk altları titiz bir şekilde muayene edilmelidir. Meme kanserinin erken tanınması, erken safhada yakalanması ile şifa şansını ve hayat konforunu önemli derecede artırmaktadır.

### Meme kanseri hangi yaş aralıklarında daha sık görülür ve meme kanserinde genetik yatkınlığın önemi var mıdır?

Meme kanseri çoğunlukla 50 yaş ve üzerinde görülüyor. 35 yaş ve altında rastlanma sıklığı daha az görülüyor.

Ailede bir veya birden fazla, birinci ya da ikinci derece akrabasında meme kanseri bulunması kalıtsal meme kanserini düşündürüyor. Bununla birlikte meme kanserinin 20-30 gibi çok genç yaşlarda özellikle yumurtalık kanseri ile birlikte görülmesi de kalıtsal meme kanserini akla getiriyor. Annede veya kız kardeşte meme kanseri bulunması ciddi bir risk faktörü olarak kabul ediliyor.

Meme kanseri olan kadınların %75'inin ailesinde meme kanseri öyküsü bulunmuyor. 'Kadın' olmak tek başına meme kanseri riski taşımak anlamına geliyor.

### X YANLIŞ

Meme kanseri genç kadınlarda görülmez

### ✓ DOĞRU

Meme kanseri 50 yaş üstü kadınlarda daha yaygın ancak her yaş kadında ortaya çıkabilir.

### Meme Kanserini önlemek için neler yapılmalıdır?

Kontrolünüz altındaki faktörler;

- Yaşam stili değişiklikleri,
- 30 yaş sonrası gebeliklerin minimuma indirilmesi,
- Yeni doğan bebeğin en az altı ay emzirilmesi,
- Obezitenin engellenmesi,
- Uygun diyet,
- İdeal kilonuzu korumak,
- Alkol kullanımından kaçınmak,
- Postmenopozal hormone tedavisi.

Yukarıda belirtildiği gibi bazı risk faktörleri sizin kontrolünüz altındadır. Ancak bunlar riskinizi tamamen yok etmez. Bu nedenle meme kanserine yakalanmışsanız bu hiçbir şekilde sizin veya başkasının suçu değildir. Kendinizi suçlu hissetmek veya yanlış olduğunu düşündüğünüz şeyleri veya kişileri suçlamanızın size bir faydası yoktur; tam aksine moralinizi yüksek tutmak tedavinizi de olumlu yönde etkileyecektir.

narlı, yüzeysel pürüzlü görünüyor ve meme dokusu içinde rahatça oynatılmıyor. Kanser uzak organlara metastaz (yayılım) yapmışsa bu yayılımlar, nadiren meme kanserinin ilk bulgusunu oluşturuyor. Meme kanserinin sıkça yayılma gösterdiği bölgeler ise kalça ve omurga kemikleri ile akciğer ve karaciğer. Ancak bazı hastalarda bu belirtilerin hiçbiri olmuyor ve kanser yalnızca, mamografi incelemesiyle tespit edilebiliyor.

Aşağıdaki belirtilerden en az biri varsa, vakit geçirmeden uzmana başvurulması gerekiyor.

- Memede veya koltuk altında ele gelen kitle (sertlik, şişlik)
- Meme başından akıntı (tek kanaldan kanlı veya şeffaf renkli)
- Meme başında içe doğru çekilme, çökme veya şekil bozukluğu
- Meme başı derisinde değişiklikler (soyulma, kabuklanma)
- Meme cildinde yara veya kızarıklık
- Meme cildinde ödem, şişlik ve içe doğru çekintiler olması (portakal kabuğu görünümü)
- Memede büyüme, şekil bozukluğu veya asimetri ya da renginde değişiklik (kızarıklık vs.)

### Meme Kanseri'nde erken tanı yapıldığı takdirde kalıcı bir tedavi mümkün müdür?

Erken teşhis de kendi kendini muayene yöntemi oldukça önem teşkil eder. Bunların yanında, meme kanserinin en yaygın olarak karşılaşıldığı yaş dönemlerinde, belirli aralıklarla muhakkak doktor kontrolleri ve görüntüleme yöntemlerinden faydalanılmalıdır.

### Yaş Grubu Yöntem Uygulama Yaygınlığı

20 - 39 yaş;

Kendi kendine meme muayenesi her ay, klinik muayene 3 senede bir

40 - 49 yaş;

Kendi kendine meme muayenesi her ay, klinik muayene her sene, mamografi 1 veya 2 senede bir

50 Yaş ve Üzeri;

Kendi kendine meme muayenesi her ay, klinik muayene her sene, mamografi her sene

### Meme muayenesi uygulaması;

Meme muayenesinin yapılabileceği en ideal zaman; adet bitiminin hemen ilk günleridir. Bu günlerde memeler ödemi ve gerginliğini yitirirler. Bu sebep dolayısıyla en kolay muayene dönemi oluştururlar. Şayet kadın menopoz döneminde ise ya da rahim operasyonu geçirmiş ise kolay hatırlanması bakımından her ayın ilk haftası muayene tarihi olarak tercih edilmelidir.

Kendi kendine meme muayenesi gözle ve elle uygulanmalıdır. Bu uygulamalar ayak-



EKİM AYININ MEME KANSERİ BİLGİLENDİRME AYI OLMASI VEŞİLESİYLE, ÇAYELİ BAKIR İŞLETMELERİ İŞYERİ HEKİMİ DR. RIFAT SERTTAŞ İLE MEME KANSERİ HAKKINDA BİR SÖYLEŞİ YAPTIK VE KONUYLA İLGİLİ FAYDALI BİLGİLER ALDIK.



### Meme Kanserinin tanımı nedir? Ölümcül bir hastalık mıdır?

Memede bulunan süt bezi ve kanallarının hücreleri, kontrol dışı çoğalmaya başlar. Bu hücreler başka dokulara yayılarak da kontrol dışı çoğalmaya devam eder. Bu duruma meme kanseri denir.

Kadınlarda en sık görülen kanser türü meme kanseridir. ABD'de her sekiz kadından biri, meme kanserine yakalanıyor. 2008 yılında ABD'de 182 binden fazla kadına meme kanseri teşhisi kondu. 40 bin civarı kadın da meme kanseri nedeniyle hayatını kaybetti. Ancak bütün bu üzücü istatistiklerin yanı sıra, yüz güldüren sonuçlar da var.

Bugün, ABD'de meme kanserine yakalanmış ancak tedaviler sonucu sağlığına kavuşmuş 2.5 milyon kişi bulunuyor. 40 yaş üzeri kadınlarda mamografi tarama programlarının artmasının ve menopozdaki kadınlara önerilen hormon replasman tedavilerinin gittikçe azalmasının, meme kanseri tedavisindeki başarıyı artırdığı düşünülüyor.

### Meme kanserinin belirtileri nelerdir? Vücutta ne gibi belirtiler olunca doktora başvurulmalıdır?

Meme içinde kanserleşen bir hücrenin, bir tümör oluşturması ve bir uzmanın muayene sırasında anlamasına ya da radyolojik incelemede belli olmasına kadar hayli uzun zaman geçmesi gerekiyor. Kadınlar genellikle en az 1 cm. büyüklüğüne ulaşmış bir kitleyi, elle kontrol yöntemi sayesinde fark edebiliyorlar. Günümüzde meme kanseri belirtilerinin çoğu, kişinin kendisi tarafından bulunuyor.

Kanserli kitleler nispeten sert, düzensiz ke-

Kent Gazetesi 12.01.2016

**Ekonominin sağlığı 'Bakır' ile alakalı**



**Çayeli Bakır Üretimi** Genel Müdürü Cemal Müezzinoğlu, "Ekonominin sağlığına en önemli katkıyı Bakır sektörü yapıyor" dedi. Müezzinoğlu, Bakır sektörünün Türkiye ekonomisine önemli katkı sağladığını ve bu katkıyı sürdürmek için sektörün güçlü bir yapıya kavuşması gerektiğini belirtti.

Gaziantep Doğu 15.07.2016

**Kurumlar vergisi rekortmenlerinden 10'u enerji şirketi**

Yatırım 2015 yılı rekortmenlerinden 10'unun enerji sektörüne ait olduğu belirtildi. Enerji şirketleri, kurumlar vergisi rekortmenleri arasında en yüksek oranla yer aldıkları görüldü.

Ardeşenin Sesi 20.06.2016

**ÇEL MİLETLİYE KÜLTÜR MERKEZİ NAZARINDIRCI**

Çayeli Bakır İşletmesi'nin Çel MİLETLİYE Kültür Merkezi'nin inşaatına nazarındırcı olduğu belirtildi. Proje, bölgenin kültürel hayatına katkı sağlayacak.

Ardeşenin Sesi 27.05.2016

**YENİ BAKIR'DAN YENİ MAHALLE'YE YENİ ODA**

Yeni Bakır'da yeni bir mahalle için yeni bir oda kuruldu. Oda, bölgenin kalkınmasına katkı sağlayacak projeleri destekleyecek.

Hürriyet 01.06.2016

**İnsan Yönetimi Ödülleri verildi**

İnsan Yönetimi Ödülleri töreninde, başarılı yöneticilere ödülleri verildi. Tören, başarıyı kutlamak ve geleceğe ilham vermek amacıyla düzenlendi.

Karadeniz'de İstikbal 24.06.2015

**Trabzon ve Rize'nin gururu oldular**

Trabzon ve Rize'den gelen ekipler, uluslararası yarışmada başarıya ulaştı. Ekipler, büyük takdir ve ödüllere layık görüldü.

Kuzey Ekspres 24.06.2015

**Doğu Karadeniz'in gururu oldular**

Doğu Karadeniz bölgesi ihracat şampiyonları, İstanbul 2014 İhracat Şampiyonları Ödül Töreni'nde ödüllendirildi.

Karadeniz 07.01.2016

**Çayeli Bakır'a Liderlik ödülü**

Çayeli Bakır İşletmesi, liderlik ödülüne layık görüldü. Ödül, şirketin başarılarına ve sektördeki liderliğine atfedildi.

Kuzey Ekspres 24.06.2015

**Doğu Karadeniz'in GURURU OLDULAR**

Doğu Karadeniz Bölgesi'nin ihracat başarıları, ödüllendirildi. Başarıları, bölgenin ekonomik gücünü göstermektedir.

Global Sanayici 01.06.2015

**EN BÜYÜK İHRACATÇILARIN İSİMLERİ**

SIRASI	İHRACATÇI	İHRACAT TUTARI (Milyon \$)
1	ÇAYELİ BAKIR	1.200
2	...	...
3	...	...
4	...	...
5	...	...
6	...	...
7	...	...
8	...	...
9	...	...
10	...	...

53 Haber 20.06.2016

**ÇAYELİ BAKIR'DAN RİZE'DE EĞİTİM VE KÜLTÜR MERKEZİ**

Çayeli Bakır İşletmesi, Rize'de eğitim ve kültür merkezi kurdu. Merkez, bölgenin eğitimine katkı sağlayacak.

Haber Karadeniz 24.06.2015

**Rize ve Trabzon'un İhracattaki Gururu Oldular**

Rize ve Trabzon'dan gelen ekipler, ihracat yarışmasında başarıya ulaştı. Başarıları, bölgenin ihracat gücünü göstermektedir.

Posta Karadeniz 27.06.2015

**İhracatın gururu**

İhracatın gururu olan ekipler, ödüllendirildi. Başarıları, ihracat sektörünün gelişimine katkı sağlayacaktır.

Yeni Gün 05.04.2016

**Tekerlekler "Kanserle Mücadeleye Destek" için Döndü**

Tekerlekler, kanserle mücadele için döndü. Yarışmacılar, sağlık çalışanlarına destek olmak için yarıştı.

Popüler Yönetim 01.05.2016

**PERYON Ödülleri sahibini buldu**

PERYON Ödülleri sahibini buldu. Ödül, başarılı yöneticilere verildi.

Sesimiz Trabzon 24.06.2015

**İHRACATIN GURURU OLDULAR**

İhracatın gururu olan ekipler, ödüllendirildi. Başarıları, ihracat sektörünün gelişimine katkı sağlayacaktır.

Dünya 01.06.2016

**PERYON Ödülleri sahibini buldu**

PERYON Ödülleri sahibini buldu. Ödül, başarılı yöneticilere verildi.

Hürriyet İK 05.06.2016

**İnsan yönetimi uygulamaları ödüllendirildi**

İnsan yönetimi uygulamaları ödüllendirildi. Ödül, başarılı yöneticilere verildi.

Kuzey Ekspres 13.01.2016

**Bakırın fiyatı yükselecek mi?**

Bakırın fiyatı yükselecek mi? Piyasada fiyatların artabileceği beklenmektedir.

Sabah 05.06.2016

**8 firmaya insan yönetimi ödülü**

8 firmaya insan yönetimi ödülü. Ödül, başarılı yöneticilere verildi.

Rize Güneş 05.04.2016

**Tekerlekler "Kanserle Mücadeleye Destek" için Döndü**

Tekerlekler, kanserle mücadele için döndü. Yarışmacılar, sağlık çalışanlarına destek olmak için yarıştı.

Yeni Gün 02.04.2016

**Haydi Rize; Pedal Çevir, Sağlıklı Yaşama Katıl!**

Haydi Rize; Pedal Çevir, Sağlıklı Yaşama Katıl! Sağlık çalışanlarına destek için yarıştı.

Haber Karadeniz 02.04.2016

**Hareket için Pedal Çevir**

Hareket için Pedal Çevir. Sağlık çalışanlarına destek için yarıştı.

Sesimiz Trabzon 07.01.2016



**Çayeli Bakır'a liderlik ödülü**  
KEMAL KARADENİZ'in liderlik ödülüne...

Sesimiz Trabzon 24.06.2015



**İhracatta gurur günü**  
Türkiye İhracatçılar Birliği'nin...

Yeni Çayeli 22.06.2016



**Madenli Belediyesi ve Çayeli Bakır işbirliği Madenli'ye Kültür Merkezi kazandı**  
Madenli Belediyesi'nin...

Yeni Gün 12.01.2016



**ÇAYELİ BAKIR RİZE BASININI UNUTMADI**  
Çayeli Bakır İşletmeleri...

Sesimiz Trabzon 16.10.2016



**Çayeli Bakır'dan anlamlı konferans**  
Çayeli Bakır İşletmeleri...

Türkiye Trabzon 24.06.2015



**DOĞU KARADENİZ'İN GURURU OLDULAR**  
İhracatçı kuruluşlarımızın...

Yeni Gün 02.04.2016



**Haydi Rize; Pedal Çevir, Sağlıklı Yaşama Katıl**  
Rize'de düzenlenen...

Zümrüt Rize 18.06.2015



**En Büyük 500 Sanayi Kuruluşunun 4'ü Trabzon ve Rize'de**  
Dünya'nın en büyük...

Zümrüt Rize 12.01.2016



**Çayeli Bakır İşletmeleri Yönetim Kurulu Başkanı İain Andersor**  
"Bakır fiyatlarının...

Yeni Çayeli 26.06.2015



**Rize ve Trabzon'un İhracattaki Gururu Oldular**  
Çayeli Bakır İşletmeleri...

Yeni Çayeli 27.05.2016



**Çayeli Bakır'dan Yeni Mahalle'ye yeni oda**  
Çayeli Bakır İşletmeleri...

Çayeli Fırtına 18.10.2016



**Çayeli Bakır, Kadınları Kanser Konusunda Bilinçlendiriyor**  
Çayeli Bakır İşletmeleri...

Türkiye 24.06.2015



**Kalyoncu ve Oltan birinci**  
Türkiye İhracatçılar Birliği...

Yeni Çayeli 06.01.2016



**Çayeli Bakır İşletmeleri'nin Sürdürülebilir Madencilikte Liderlik Ödünü**  
Kamada Madencilik Birliği'nin...

Karadeniz 15.10.2016



**Çayeli Bakır'dan anlamlı konferans**  
Çayeli Bakır İşletmeleri...

Çayeli Fırtına 24.06.2015



**TRABZON VE RİZE'İN İHRACATTAKİ GURURU OLDULAR**  
Çayeli Bakır İşletmeleri...

Yeni Çayeli 13.04.2016



**Çayeli Bakır'ın 10. yılı 'Kanser Madenciliği' A' sınıfı 'TÜRKİYE' ödünü verdi**  
Çayeli Bakır İşletmeleri...

Sesimiz Trabzon 24.06.2015



**İhracat'ın gururu oldular**  
Türkiye İhracatçılar Birliği'nin...

Yeni Şafak 12.01.2015



**'Bakırda fiyatı kestirmek zor'**  
Çayeli Bakır İşletmeleri...

Yeni Gün 24.06.2015



**TRABZON VE RİZE BÖLGESİNİN İHRACATTAKİ GURURU OLDU**  
Türkiye İhracatçılar Birliği'nin...

Zümrüt Rize 24.06.2015



**İHRACATTAKİ GURURU OLDULAR**  
Türkiye İhracatçılar Birliği'nin...

Yeni Çayeli 13.04.2016



**Çayeli'nde çevre arayışına devam**  
Çayeli Bakır İşletmeleri...

Yeni Çayeli 15.01.2016

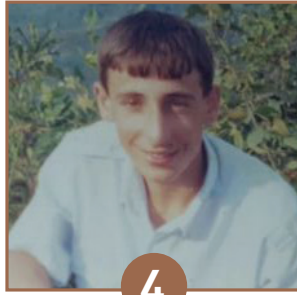
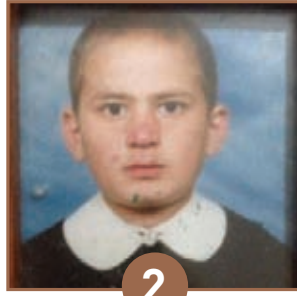


**Çayeli Bakır Gazeteciler gününü unutmadı**  
Çayeli Bakır İşletmeleri...

Yeni Çayeli 06.06.2016



**TEKERLEKLER 'KANSERLE MÜCADELEYE DESTEK' İÇİN DÖNDÜ**  
Yeni Çayeli Bakır...



Tahmin ettiğiniz isimlerle fotoğrafları eşleştiriniz.

Zafer Köseoğlu

Süleyman Kahraman

Hüseyin Can Şişman

Musa Yılmaz

Şinasi Günay

## ÖDÜLLÜ BULMACA

Ad/Soyad : .....

Departman : .....

Görev Tanımı : .....

Ödüllü bulmacamızı yanıtlayıp, fotokopisini 01 Aralık 2016 tarihine kadar sağda iletişim bilgileri bulunan Ceyda Gönül adına teslim edenler arasında yapılacak çekiliş sonucunda bir kişiye ödül vereceğiz.

Hepinize kolay gelsin...

# bizbize

**Ceyda Gönül**

İç İletişim Koordinatörü & Tercüman

Madenli Beldesi Pk: 42, 53200 Madenli, Çayeli/RİZE  
T: 0464 544 14 24

 **Çayeli Bakır**  
İşletmeleri A.Ş.

# Hayatı Ertelememeli!



**Ekim Ayı Meme Kanseri  
Bilinçlendirme Ayı**  
düzenli sağlık kontrollerinizi  
ihmal etmeyin.

**Erken Teşhis, Hayat Kurtarır...**



**Çayeli Bakır  
İşletmeleri A.Ş.**



Asıl cevherimiz çalışanlarımız

# RİZE'nin

## Yıldızları

### Ekonomiye Değer Katan



Rize'nin ihracat  
ve vergi rekortmeni  
**Çayeli Bakır!**

Firmamıza, Rize'nin **İhracat ve Vergi Rekortmenliği Ödülü**, 20 Mayıs Cuma günü **Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan** tarafından verildi.



Çayeli Bakır  
İşletmeleri A.Ş.



Asıl cevherimiz çalışanlarımız